

Hrvatski glasnik

ISSN 1800-5179

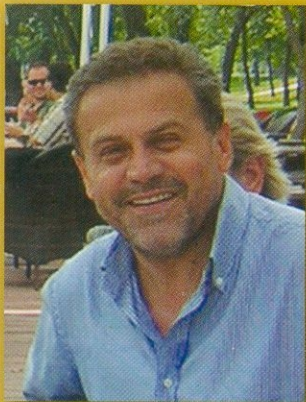
Godina IV

Broj 22

Srpanj - Kolovoz 2006.

Cijena 1 €

**Gradonačelnik Zagreba
Milan Bandić**

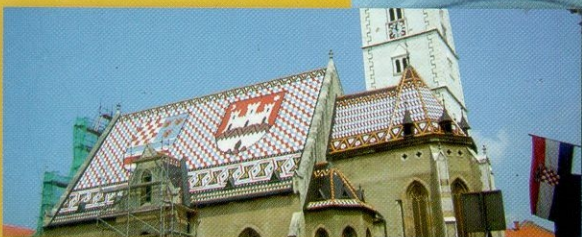

Dolaze bolji dani

**Mandati čekaju
ustavnu reviziju**

Prečicom stigli na zaobilaznicu

Reportaža iz Zagreba

Šetnja duga 2800 godina

ISBN 86-7706-165-7

9 788677 061654

Tereza Kesovija
**Ne treba
živjeti u mržnji**

**Kompanija
sa srcem!**

Prvi sastanak
međudržavnog
vijeća
u suverenoj
Crnoj Gori
**Otvoriti
granice**
Str. 13

Na otoku Gospa od Škrpjela
otkrivena bista Frana Alfirevića

**Boka
vratila
dug
pjesniku**
Str. 24

Blagoslov kamena temeljca
za konkatedralu sv. Petra Apostola u Baru

**Novi hod
i novi
život**
Str. 35

Na otoku Gospe od Milosti
proslavljen Dan državnosti Hrvatske

**Rajska
večer**
Str. 44

Poštovani čitatelji,

Pred Vama je Vaš još jedan "Hrvatski glasnik".

Svakako, prvo što ćete primijetiti jest kako izgleda drukčije. Nadamo se i bolje. Redizajnirali smo časopis i "obojili" ga. Iz broja u broj, onako kako to aktualni događaji budu tražili, pokretat ćemo nove teme i otvarati nove rubrike, te kao i do sada, čuvati od zaborava sve za Hrvate u Crnoj Gori značajne osobe, građevine, dokumente, predjele... u svakom pogledu stalno promicati i čuvati nacionalne interese ove male zajednice, njegujući njezin identitet u novim okolnostima mlade demokracije mlade i nezavisne crnogorske države. Bogata povijest hrvatskog nacionalnog bića na ovim prostorima jamstvo je kako ta zadaća ima jaki temelj, ali ako ga se neće obnavljati, izgrađivati i nadograđivati, i sve se prepusti zaboravu i zubu vremena, budućnost neće biti svijetla. I upravo je to ono što u svakome čitatelju "Hrvatski glasnik" želi probuditi: moramo znati tko smo, gdje smo i kako ćemo dalje.

Uz punu podršku predsjednika Hrvatskog građanskog društva dr. Ivana Ilića, dosadašnjeg uredništva "Hrvatskog glasnika", prije svega urednika Tripa Schuberta, tehničkog urednika Daria Musića, te dosadašnjih suradnika, starih i novih članova redakcije, tajnice Vivijan Božović, ostalih članova HGD, prijatelja pokrovitelja, uglednih gospodarstvenika s kojima ćemo surađivati na tržišnom načelu ... promicat ćemo suradnju i povezivanje, istinske vrijednosti, ali i ukazati na eventualne probleme u svim segmentima javnog života. Nastaviti ćemo u nešto bržem ritmu, nikad ne zaboravivši početni motiv i nikad na štetu kvalitete.

Pišite nam. Vaše sugestije, prijedlozi i kritike su nam nužne kako bismo u pravom smislu ispunili našu misiju – da naša novina bude i vaša. Novina koju ćete čitati, i kojoj ćete se vraćati. Koja će Vas potaknuti na razmišljanje, izmamiti osmijeh ili oživjeti sjećanje.

Vaša urednica
Tamara Popović

"Hrvatski glasnik" Kotor. Časopis izlazi mjesečno. "Hrvatski glasnik" je upisan u evidenciju javnih glasila kod Republičkog sekretarijata za informacije RCG pod red. br. 04/01-1828 od 31.12.2002.g. Časopisu je dodijeljen međunarodni standardni broj za serijske publikacije ISSN 1800-5179, koji je otisnut u gornjem desnom uglu korica.

Adresa: Stari grad, Pjaca od kina 85330 Kotor
Telefon: +381(0) 82 304 232
Faks: +381(0) 82 304 233
E-mail: hgd-kotor@cg.yu
http://www.hgd-cg-kotor.org
Žiro-račun: 510-10418-20
Osnivač: HRVATSKO GRAĐANSKO
DRUŠTVO CRNE GORE Kotor

Predsjednik: dr. Ivan Ilić
VD glavni urednik Tamara Popović
Lektor: Ivo Herenčić
Fotografije: Stevan Kordić, Foto Parteli, Dejan Lopičić
Dizajn & priprema: Studio "WHO" - Podgorica
Tisak: SPECIJAL - Podgorica
Naklada 1000 primjeraka
Cijena 1,00 euro

Zajamčeni mandati za pripadnike manjina u Crnoj Gori, po svemu sudeći, morat će pričekati ustavnu reviziju

Prečicom do hrvatskog modela stigli na domaću zaobilaznicu

Rješenje o zajamčenim zastupničkim mjestima za predstavnike (pripadnike) manjina, pretočeno u zakonsku normu uoči održavanja referenduma, bio je uvjet pojedinih manjinskih subjekata da podrže opciju nezavisnosti. Mjesec nakon stjecanja državnosti, Ustavni sud je, po inicijativi opozicijske Narodne stranke, stavio izvan snage politički kompromis vlasti i manjinskih stranaka. Time se i sam sud našao u "nebranom grožđu", manjine su razočarane što vlast nije održala obećanje, a otvorio se i prostor za nove predizborne dilove, ali i potrese u redovima manjinskih stranaka

Usređenim, demokratskim zemljama odluke Ustavnog suda tretiraju se kao Sveto pismo. I ustav ima sličan rang. Na našem prostoru, gdje je životna zbilja izmicala propisanim normama toliko da ustavopisci nisu stizali prenormirati ono što bi političari proizveli, revnosno držanje do Ustava, iako zvuči ironično, često bi se pokazalo anakrono. Do te mjere da i časni suci navuku sumnju na sebe.

Između glasno izrečenih ocjena kako je poništavanjem odredbi čl. 23. i 24. Zakona o manjinskim pravima i slabodama, koje se odnose na garantirane mandate za predstavnike manjina u republičkom, odnosno lokalnom parlamentu, crnogorski Ustavni sud donio političku odluku, ili se je previše formalno držao Ustava, ostao je širok prostor za nagađanje, prozivke i pripisiva-

nje političkoga upliva određenim strukturama.

Sigurno je da se čitava stvar kao bumerang vratila i zakonopiscima, parlamentu, a lako je dobiven negativan bod imidžu Crne Gore kao, kako se to često ističe, modela multietničkog društva u regiji.

Rješenje o zajamčenim zastupničkim mjestima za predstavnike manjina, pretočeno u zakonsku normu uoči održavanja referenduma, bio je uvjet pojedinih manjinskih subjekata da podrže opciju nezavisnosti. Mjesec nakon stjecanja državnosti, Ustavni sud je, po inicijativi oporbene Narodne stranke, stavio izvan snage politički namjenski dogovor vlasti i manjinskih stranaka. Time se sud našao na vjetrometini, manjine su razočarane što vlast nije održala obećanje, a usput se otvorio prostor za nove predizborne dilove, koji su sva-

kako manje bolni nego oni poslije izborni.

Je li se trebalo čvrsto držati Ustava?

Predsjednik Ustavnog suda **Mladen Vukčević**, bivši visoki funkcioner DPS, nije želio komentirati reakciju političkih stranaka uz obrazloženje kako za godinu i pol, od kada je izabran na funkciju, nije se upuštao u takve komentare.

Vukčević je na sjednici Ustavnog suda, kada su odredbe poništene uz samo jedan glas protiv, obrazložio da Ustav Crne Gore ne poznaje kolektivno biračko pravo, kao što je to slučaj u Hrvatskoj koja ga je uvela posebnim ustavnim zakonom, pa se kako nije sadržano, nije moglo dalje razrađivati zakonom.

Čitava stvar se kao bumerang vratila i zakonopiscima, parlamentu, a lako je dobiven negativan bod imidžu Crne Gore

On je naglasio kako predloženi model zajamčenih mandata nije problematičan, već je to samo način na koji se on pokušao implementirati - a koji bi, prema njegovom viđenju, kršio načelo općega biračkog prava i jednakosti svih građana.

Kako je kazao, odbijanjem dvije sporne norme ne osporava mogućnost da se pripadnicima manjinskih naroda osigura, pored ostalih prava, i posebno biračko pravo.

- Medjutim, ta se prava moraju prvo ustanoviti ustavom, a način ostvarivanja tek onda se može propisati zakonom, kazao je Vukčević, ocjenjujući da jedino na taj način prava manjina neće zavisiti od trenutnog omjera političkih snaga i njihovih aktualnih interesa.

Profesor međunarodnog prava na Pravnom fakultetu u Podgorici i nekadašnji sudac Ustavnog suda **Blagota Mitrić**, smatra, međutim da je Ustavni sud prilikom donošenja odluke u ovom slučaju imao isuviše formalistički pristup materiji.

- U svim zemljama u tranziciji, koje teže europskim integracijama, univerzalno je pravilo da se pitanje manjinskih prava tretira na poseban način. Zato sam odmah kazao da je ta odluka protivna duhu samog Ustava i međunarodnom pravu. Načelo je da međunarodno pravo ima primat nad domaćim jer svaki međunarodni ugovor koji smo potpisali, ima veću pravnu snagu od Ustava. Kad ne bi bilo tako, zašto bi se potpisivale konvencije, kazao je Mitrić za Hrvatski glasnik.

On je naglasio kako se sada odluka mora poštovati i da se situacija ne može promijeniti uoči rujanskih izbora, već da rješenje treba tražiti prilikom izrade novog ustava kroz neke dosadašnje primjere iz međunarodnoga prava, uvažavajući pozitivnu diskriminaciju i afirmativnu akciju.

U HGI razočarani, ali uvažili realnost

Predsjednica Hrvatske građanske

inicijative **Marija Vučinović** navela je kako je ta stranka, koja zastupa interese Hrvata u Crnoj Gori, podržala usvajanje Zakona o manjinskim pravima i slobodama kao i rješenje o zajamčenom mandatu, ali nakon svega, jedina mogućnost ostaje uvažavanje novonastale situacije.

- Razočarani smo bili nakon što je Ustavni sud odbacio odredbe kojima se to garantira, ali je naša pozicija drugačija u odnosu na neke druge subjekte. Na primjer Bošnjake, koji su uvjetovali podršku suverenističkoj opciji donošenjem zakona. Mi smo u referendumski projekt ušli kao lojalni građani koji se još od 1991. godine zalažu za život u nezavisnoj Crnoj Gori. Kad je došao taj trenutak sudjelovali smo i dali maksimalni doprinos, kazala je Vučinović.

Ona je ocijenila kako je vladajuća stranka morala čvrsto stati iza svoje podrške zakonu.

Na pitanje kako komentira odluku Ustavnog suda, ona je istakla da su mišljenja različita, ali da je evidentno

Mitrić: Odluka je protivna duhu samog Ustava i međunarodnom pravu

da postoje mnoga rješenja u praksi koja nemaju uporište, kao postojanje eura kao platežnog sredstva, pa se zbog toga ne pravi problem.

- Sudstvo kaže da je nezavisno, svi osuđuju vladajući DPS, a zanimljivo je što nitko ne spominje Narodnu stranku koja je pokrenula to pitanje, istakla je Vučinović.

Snalazi se tko može

Ipak, to što manjinske stranke na ove izbore neće ići pod posebnim uvjetima nije dovelo do situacije da bojkotom ili apstiniranjem od izborne trke izraze svoje nezadovoljstvo. Nedostatak zakonske odredbe koja je nastala kao plod dugotrajnih i iscrpnih poli-

tičkih dogovora, kako to biva, kompenzirana je novim političkim dilovima koji su djelomično nadomjestili ono što je zakon trebao osigurati (jedan mandat za manjine koje čine do pet posto stanovništva, a tri za preko pet posto).

Političke stranke albanske manjine izborile su da se broj mandata u posebnoj jedinici za koju će se nadmetati poveća s četiri na pet, Bošnjaci su odbili ponudu DPS-SDP da se priključe njihovoj listi, što je umalo dovelo do raskola u stranci, ali su potom postigli predizborni dogovor s Liberalnom partijom koja im je garantirala dva mandata koji, zavisno od izbornog uspjeha mogu ići gore. HGI je prihvatio nove momente, ali će unutarstranačka previranja, koja imaju posve drugi korijen, do izbora pokazati tko će stranku u konačnici predstavljati na koalicijskoj listi.

Praktično, sve stranke su našle alternativu, a neke unaprijed elimini- rale svoju "unutarmanjinsku konkurenciju" i kroz koalicije dobile na papiru ono što su morale izboriti na biralištima.

Ipak, nastalo stanje, koje je rezultiralo novim predizbornim dilovima, koji često zamagljuju realni odnos i snaga na političkoj sceni, ne može biti trajno rješenje za pitanje zaštite manjinskih prava.

Marić: Zajamčeni mandati nisu pravo rješenje

Predsjednik Udruženja pravika Crne Gore **Stanko Marić** ocijenio je da je odluka Ustavnog suda bila opravdana i jedina moguća.

S druge strane, njegovo viđenje je da uvođenje garantiranih mandata nije baš odgovarajuće rješenje jer može rezultirati nepotrebnim zatvaranjem u nacionalna geta.

- Nepotrebni su garantirani mandati. Treba osigurati da se oni dobivaju pod jednakim uvjetima, i da svaki glas na izborima vrijedi jednako, kazao je Marić za Hrvatski glasnik.

Kad je riječ o ravnopravnoj zastupljenosti u državnim i organima lokalne samouprave, pozitivna diskriminacija je, prema njegovim riječima opravdano rješenje, ali se ne smije

primjenjivati po svaku cijenu.

- Potrebno je primijeniti kriterije koji će polazeći od načela pozitivne diskriminacije garantirati prije svega kadrovski kvalitet. To, plastično, znači da ukoliko postoji nekoliko kandidata približno jednakih kvaliteta za jedno mjesto, potrebno je radi osiguranja ravnopravne zastupljenosti dati prednost manjinskom kandidatu. Drugačiji pristup, odnosno izbor prema unaprijed utvrđenom ključu, nezavisno od kvaliteta ne bi predstavljao kohezijski čimbenik koji bi objedinio ovo društvo i usmjerio ga da se razvija kao građansko i jednako za sve, smatra Marić.

Previranja u HGI

Iako je Hrvatska građanska inicijativa prelomila i prihvatila sugestije kako je u situaciji kad je već propala odredba o zajamčenim mandatima, bolje i kroz participiranje na listi DPS-SDP osigurati sudjelovanje u parlamentu, odluka o tome, usvojena mjesec dana prije izbora, još se nije "slegla", s obzirom na unutarstranački konflikt koji datira od ranije, a koji je samo kulminirao početkom kolovoza.

Spor je nastao oko toga je li odluka o prihvaćanju koalicije bila statutarna, odnosno je li za nju glasao potreban broj članova Središnjeg odbora stranke, što je na vidjelo izbaciло frakcijske borbe, koje prijete, uoči samih izbora, podijeliti jedinu stranku koja zastupa interese Hrvata u Crnoj Gori.

Naime, 10. kolovoza dogodilo se da su vrh stranke i nekolicina članova Središnjeg odbora jedni druge prozivali i izbacivali iz stranke, a u medijima su osvanuli naslovi kako je u HGI puklo.

- U HGI-u nije ništa puklo osim u nečijim usijanim glavama, rekla je predsjednica te stranke Marija Vučinović, nakon što je šest članova Središnjeg odbora Hrvatske građanske inicijative odlučilo nju suspendirati.

Ni druga strana ne dovodi, međutim, u pitanje dogovor s DPS-om, ali osporava pravo Mariji Vučinović da zastupa stranku u tim pregovorima.

Član Središnjeg odbora **Anton Petković** u izjavi pod-

goričkom Radiju Antena M tada je kazao je kako je do smjene Marije Vučinović došlo zato što odluka o koaliciji sa DPS-om po statutu HGI nije bila valjana.

- Odluka nije bila valjana. Po članku 53. Statuta Hrvatske građanske inicijative koji glasi "Odluka je valjana ako se za nju izjasni većina od prisutnih", većina od prisutnih te večeri bila bi pet a ne četiri. Znači, gospođa Marija Vučinović sutradan je izašla u javnost, o čemu imam dokument, obmanula je kompletnu crnogorsku javnost da je odluka bila jednoglasna."

Petković naglašava kako Središnji odbor nije protiv koalicije s DPS-om i SDP-om.

- Mi smo htjeli da ta odluka bude valjana, i da se napravi sporazum s našim budućim koalicijskim partnerom, što je nama osporeno. Zato smatramo, a na redu je DPS, nek povuče konkretne poteze i što će od toga biti."

Vučinović je, međutim, istakla kako se svi zapisnici sa sjednica Središnjeg Odbora mogu provjeriti i da su sve odluke donesene legalno, u skladu sa Statutom, pogotovo odluka koja se odnosi na sudjelovanje na izborima.

Kako će se stvari odvijati u HGI-ju, ostaje da se vidi. Izvjesno je da klupko može jedino razmrsiti sabor stranke koji se odavno priprema.

Nije pao čitav zakon

Prema riječima sekretara u Ministarstvu za zaštitu manjinskih prava **Orhana Šahmanovića**, obveza te institucije je da u idućih šest mjeseci nađe prihvatljiv model zastupljenosti manjina u parlamentu i oživotvori norme 23 i 24.

On ističe kako je za prevladavanje trenutne pat pozicije, rješenje u prihvaćanju bilo koje od preporuka iz Lunda, koje, kako je kazao, nude nekoliko opcija djelotvornog sudjelovanja manjina u javnom životu.

-To se može učiniti kroz ukidanje cenzusa za manjine, kroz zagarantirane mandate, preko posebne izborne jedinice ili preferencijalne liste za one koji ne mogu zadovoljiti ove prethodne varijante, kazao je Šahmanović.

Naš sugovornik ističe da su osporene odredbe najmanje neustavne jer, kako je kazao, proistječu iz međunarodnog prava i deklaracija.

- Prema Ustavu, ako bi ga čitali doslovno, ne bi trebalo ni da postoji

zaštitnik ljudskih prava, kao ni termin manjine već nacionalne i etničke grupe. Odluka ustavnog suda izvršna je i mora se provoditi. Nama preostaje implementirati ostale odredbe zakona jer ima mnogo stvari kojima se štite prava manjina kroz upotrebu jezika,

obrazovanje, pravo na informiranje na svom jeziku i pismu, kao i zaštita manjinskih interesa kroz formiranje manjinskih nacionalnih vijeća, zaključio je on.

Igor Perić

Poništavanjem odredbi čl. 23. i 24. Zakona o manjinskim pravima i slobodama, Ustavni sud donio političku odluku, ili se je previše formalno držao Ustava

Maratonac u središtu ljudskih problema

“Smatram kako će “otopljenje” odnosa između dviju država pozitivno se odraziti i na naše ljude ne samo u Boki i Tivtu, gdje smo najbrojniji, nego na život bilo kog Hrvata u Crnoj Gori. Siguran sam kako dolaze bolji dani za hrvatsku nacionalnu manjinu na teritoriju cijele Crne Gore”

Zagreb će u listopadu u Podgorici održati trodnevnu manifestaciju, dogovorili su, prigodom prvoga službenog posjeta Crnoj Gori nakon proglašenja nezavisnosti, gradonačelnik Zagreba **Milan Bandić** i gradonačelnik Podgorice **Miomir Mugoša**. Zagreb će za Podgoricu napraviti plan rekonstrukcije administrativne uprave, a na jesen se očekuje potpisivanje sporazuma o prijateljstvu.

S gradonačelnikom Zagreba razgovarali smo dan prije njegovog odlaska u Podgoricu.

- Mislim da će nakon ostvarenja nezavisnosti Crne Gore doći do veće privredne i kulturne suradnje između dviju republika.

Pozdravljam tu politiku suradnje i mislim da stvari idu pravim putem.

Posebno pozdravljam sve ono što je vodstvo Republike Crne Gore u posljednje vrijeme pokazalo u političkoj inicijativi, stvaranju jednog drugačijeg ozračja u odnosima s Republikom Hrvatskom.

U modernom političkom okruženju glavni gradovi postaju sve veće i značajnije karike u suradnji regija i država. Na toj osnovi mi mislimo graditi suradnju sa glavnim gradom Crne

Bandić (desno) sa suradnicima prilikom našeg razgovora na zagrebačkom izletištu Bundeck

Gore - kazao nam je Bandić.

Da je vrlo konkretan, pokazao je dan kasnije, kad je tu suradnju i – dogovorio.

Za njega Zagrepčani kažu: mlad, agilan, pun ideja. Bandićev radni dan izgleda ovako: ustaje u 6 sati ujutro, u 6.15 izvodi psa u šetnju, u 6.45 je pod

hladnim tušem, u 7.00 sluša vijesti i nakon toga odlazi na posao. Sam se vozi u svom golfu ili ženinom peugeotu. U 7.30 je u Poglavarstvu, gdje do podneva prima građane. Njih, u prosjeku, deset do petnaest i još pet do deset onih koji se ugaraju nenajavljeni. Poslije toga su na redu sastanci, najč-

ešće izvan Poglavarstva. U 16.00 je opet u Poglavarstvu, a zatim odlazi na društveno - političke događaje. Oko 22.00 odlazi kući.

Kako to nije samo prazna priča, uvjerali smo se čekajući ga na gradskom izletištu Bundek, gdje smo dogovorili susret.

Od parkirališta do kafića, na vrućini poput podgoričke, hodali smo desetak minuta. Nema kršenja propisa, ni za gradonačelnika ni za njegove savjetnike i članove poglavarstva, iako bi bilo mnogo lagodnije taj put preći u klimatiziranom automobilu.

I dok su se na srpanjskoj vrelini njegovi suradnici znojili u odijelima i kravatama, gradonačelnik je na jednoj od staza snimao promotivni spot.

Čim je prišao i sjeo, krenuo je razgovor.

- Suradnja Zagreba i Hrvata u Crnoj Gori teče intenzivnije od 2003. godine, od kad sam s većim izaslanstvom gradskog poglavarstva posjetio Boku.

Raznoliki su vidovi suradnje, a podstiče ih i provodi Poglavarstvo grada Zagreba, Turistička zajednica grada Zagreba i Hrvatski crveni križ, te Hrvatsko građansko društvo Crne Gore iz Kotora. Veliki doprinos i podršku ovoj suradnji sve ove godine daje i biskup Ilija Janjić, odnosno Biskupija kotorska.

Besplatni udžbenici za sve osnovce

Svi umirovljenici u Zagrebu besplatno se voze gradskim prijevozom, a učenike osnovnih škola na početku školske godine na klupama čekaju udžbenici.

Grad ima 220 vrtića, ali Bandić smatra kako to nije dovoljno.

- Izgradnja novih dječjih vrtića apsolutni je prioritet. Po dva vrtića godišnje.

Isto je i sa školama i športskim dvoranama, domovima za starije osobe, izgradnjom ili rekonstrukcijom domova zdravlja... Pomoć najugroženijima je naša ljudska i politička obveza, ističe Bandić.

Uz podršku Turističke zajednice i Gradskog ureda za kulturu organizirani su 2003. Dani Hrvata Crne Gore u Zagrebu s više od stotinu sudionika.

U Tivtu i Kotoru 2004. gostovalo je gradsko kazalište Kerempuh, a Hrvatski kulturni krug održao je te godine koncert operne glazbe, a organizirana je i projekcija hrvatskog filma, kao i promocija kulinarstva.

U Zagrebu se godinama održavaju tradicionalni dani Bokelja, Bokeljske mornarice, pod pokroviteljstvom gradonačelnika.

Djeca Hrvata iz Boke i ove će godine ljetovati u Zagrebu. Do sada ih

je došlo oko 200, a u kolovozu stiže grupa od oko 50 osnovaca.

Smatram kako će "otopljenje" odnosa između dviju država pozitivno se odraziti i na naše ljude ne samo u Boki i Tivtu, gdje smo najbrojniji, nego na život bilo kog Hrvata u Crnoj Gori. Siguran sam kako dolaze bolji dani za hrvatsku nacionalnu manjinu na teritoriju cijele Crne Gore, smatra Bandić.

Milan Bandić je rođen 22. studenog 1955. u hercegovačkom selu Donji Mamići. Točnije, u zaseoku Cerov Dolac, ili još preciznije, na Bandića Brigu, maloj uzvisini na kojoj je svega pet kuća. Pokoji orah, cer i hrast.

Unatoč tome što je s djedom, svaki dan prije škole, išao zalijevati i plijeviti duhan, a to su činili i njegov tri godine stariji brat Drago i dvije godine mlađa sestra Tonka, bio je odličan đak.

U Grudama je završio gimnaziju, dobio studentski kredit i otišao na studije u Zagreb. Upisao se na Fakultet političkih nauka, ali je nastavio s fizičkim radom kako bi popravio studentski standard. Tada je upoznao i svoju buduću suprugu Vesnu. Kasnije se rodila Ana - Marija.

Na izvanrednim izborima 2000. prvi put izabran je za gradonačelnika Zagreba. Godinu kasnije, na redovnim izborima, drugi put ga biraju na istu dužnost.

- Početkom siječnja 2002. dogodila mi se najveća glupost u mojoj političkoj karijeri. Prometna nezgoda banalnih razmjera, ali pod utjecajem alkohola. Ono što se kasnije iz toga izrodilo dovelo je do moje ostavke na mjesto

Voli pse. Zbog svog ljubimca ustaje pola sata ranije

Ništa neće pasti s neba i treba puno raditi. Bandić i Mesić prilikom jedne od akcija uređenja

gradonačelnika. Time sam platio cijenu nesmotrenosti. I puno naučio. Prije svega kako mi se tako što, ili nešto sli-

čno, više nikada ne smije dogoditi. I kako se čovjek na odgovornoj funkciji nikad ne smije opustiti, stoji na njegovoj

internet stranici.

Devetnaest mjeseci kasnije pretrpio je i moždani udar. Od prevelikog stresa, ubitačnog tempa života... Za samo dva mjeseca se oporavio i već 1. rujna bio na poslu.

I, naravno, nastavio po starom.

Šest mjeseci nakon povratka iz Krapinskih Toplica otrčao je Čazmanski maraton (21 km). Zatim se ponovo u svibnju 2005. kandidirao za gradonačelnika i treći put pobijedio na izborima.

- Ne mogu dijeliti savjete, svatko najbolje poznaje svoj grad i sugrađane. Mogu samo generalno reći kako ništa neće pasti s neba i da treba puno raditi. Treba 24 sata slušati sugrađane, a 16 sati rješavati njihove probleme, hodati u središtu ljudskih problema. Onda rezultat neće izostati, kazao nam je Bandić na kraju razgovora.

T. Popović

Od stresa se liječi fizičkom aktivnošću

Kuha nedjeljom

- Kuhanje je moj hobi. I to samo nedjeljom. Ali ne uvijek, jer na žalost nemam dovoljno vremena. Ali kad kuham, osjećam se poput Mozarta! To je zaista neka vrsta glazbe. Prepuna osjećaja, ali i mjere i smisla za detalj.

Na stranu to što od kuhinje napravim Hirošimu, ali ako su moji zadovoljni s ručkom, sve mi je oprošteno.

Neki su se iznenadili kad su čuli da «Bandić kuha» (molim bez aluzija!), pa ih sada želim još više iznenaditi. Svojim Zagrepčankama, a i dečkima koji kuhaju, nastojat ću jednom nedjeljno ponuditi neki od svojih recepata. Bez ikakvih pretenzija! Tek toliko da kuhamo zajedno, stoji na internet stranici gradonačelnika Zagreba.

Stalna briga o najmlađima

Pomoćnik pročelnika za zdravstvo dr. med. Tihomir Majić

Humanost se podrazumijeva

Pomoćnik pročelnika za zdravstvo dr. med. **Tihomir Majić** kazao nam je prilikom susreta u Zagrebu kako u rujnu pročelnik ureda gospodin Šostar sa suradnicima putuje za Podgoricu, u cilju nastavka započete suradnje.

- Sekretar za rad, zdravstvo i socijalno staranje Podgorice Goran Miranović u par je navrata boravio u Zagrebu. Dali smo savjete i materijale u vezi s prevencijom narkomanije i izgradnjom staračkog doma. Posjetio je Medveščak i dom Sveta Ana u Novom Zagrebu. Upoznali smo ga s načinom financiranja, strukturom i načinom plaćanja, ispričao nam je Majić.

On je podsjetio da je u okviru suradnje s Hrvatskim građanskim društvom izaslanstvo iz Zagreba, grupa stručnjaka iz zdravstvenog sektora prošle godine održala stručno predavanje u Kotoru, za liječnike opće medicine i interniste.

- U poslijepodnevnom dijelu razgovarali smo s pacijentima. Zanimalo ih je može li se smanjiti birokratska procedura nabavke inzulina iz Hrvatske, mora li se ići u Podgoricu za dozvolu, može li distribucijska mreža biti jednostavnija...

Nismo na tome stali. Nedavno je grad Zagreb, posredstvom Gradske ljekarne i tvrtke Medica donirao EKG aparat i lijekove. Za dijabetičare je doniran inzulin, preko klinike "Vuk Vrhovac" i prof. Metelka, kazao nam je Majić.

- Prošlog mjeseca je naše društvo dobilo humanitarnu pomoć u lijekovima za liječenje šećerne bolesti. Radi se o

inzulinima koji je fabrički pakovan u obliku penkale za samodavanje s mogućnošću punjenja i predstavlja najsavremeniji oblik terapije: MID-TARD 20 Novolet, MID-TARD 30 Novolet i ACTRAPID Novolet, rekao nam je predsjednik Hrvatskog građanskog društva Crne Gore dr. **Ivan Ilić**.

- Dobili smo značajnu količinu vrhunski kvalitetnog inzulina kojeg proizvodi svjetski lider u proizvodnji lijekova za šećernu bolest "NOVO-NORDISK". Lijek je doniralo predstavništvo ove firme u Hrvatskoj "NOVO-NORDISK Hrvatska" na čelu s gosp. **Vujinom**. Pomoć je realizirana na prijedlog prof. dr. **Metelka**, ravnatelja Klinike za dijabetes i bolesti metabolizma "Vuk Vrhovac" iz Zagreba koji je sa suradnicima krajem prošle godine u Kotoru u organizaciji našeg Društva imao zapažena predavanja o liječenju šećerne bolesti za liječnike i pacijente. Partner u ovoj humanitarnoj akciji je bio i dr. Majić iz Poglavarstva grada Zagreba, istakao je dr. Ilić.

Pacijenti ovisni o inzulinskoj terapiji ovaj lijek mogu dobiti preko internističke ambulante bolnice u Kotoru, a kontakt osoba je dr. **Edita Starović**. Određena doza lijeka bit će dodijeljena internom odjeljenju bolnice.

- Ovaj vrijedan humanitarni poklon je još jedna potvrda opravdanosti ovakvih i sličnih akcija koje će HGDCG i u budućnosti nastaviti, kazao nam je na kraju razgovora dr. Ilić.

T. P.

Najbolje stvari počinju na DŽ!

((zq_dž))

MONET
Naša mreža.

Novi **prepaid** paket. praktično za dž!

stvarno si u velikom poslu: **tipkaš poruku**. istini za volju, **u tome baš uživaš!**

uz novi monetov prepaid paket **za dž** razmjena jedinica nježnosti, informacija (ili šta već razmjenjuješ mobilnim telefonom), postaje čisto zadovoljstvo. **za dž** je, kao magioničarska palica, čudotvoran instrument u tvojim rukama.

Šta je cijena paketa 8 eura? samo dobar početak!

u startu imaš 4 eura kredita. najuzbudljivije je poslije ponoći... **sms šalješ za pola centa!**

Još jedna lijepa vijest! 067 (family & friends) broj tebi na usluzi...

izaberi jedan 067 broj koji najradije zoveš – i imaš **25% popusta** na sve pozive prema tom broju.

za dž ima i najpovoljniju cijenu razgovora unutar 067 mreže. i još štošta...

imaš sve – **praktično za dž!**

Otvoriti granice

„Od povijesnog susreta u Cavtatu sve je krenulo naprijed s mnogim teškoćama, ali to je bio onaj trenutak koji Crne Gora i Hrvatska trebaju pamtiti”, rekao je Veljko Bulajić. Položaj crnogorske manjine u Hrvatskoj primjer je za cijelu Europu. To se očekuje i za hrvatsku manjinu u Crnoj Gori”

Predsjednik Republike Hrvatske **Stjepan Mesić** 12. srpnja je prvi put službeno posjetio nezavisnu i samostalnu Crnu Goru te se u Podgorici susreo s predsjednikom Crne Gore **Filipom Vujanovićem** i predsjednikom crnogorske Vlade **Milom Đukanovićem**.

Tijekom razgovora Mesić i Vujanović istaknuli su kako zajednički vrlo brzo mogu riješiti otvorena pitanja između Hrvatske i Crne Gore, prije svega neriješene imovinske probleme. U zajedničkoj izjavi koju su dvojica predsjednika dala nakon razgovora

ističe se kako su strateški ciljevi obje zemlje mir, stabilnost i napredak.

“Slažemo se kako je suočavanje s istinom u prošlosti, što uključuje i vrijeme raspada bivše jugoslavenske federacije, nezaobilazan uvjet za uspješno realiziranje puta u budućnost.

Susret predstavnika Hrvatske zajednice u Crnoj Gori sa članovima Međudržavnog savjeta

Odgovornost za ratne zločine počinjene na bilo kojoj strani može biti jedino individualna, a kroz suradnju sa Sudom u Haagu najdjelotovornije se suprotstavljamo pogubnoj tezi o kolektivnoj krivici naroda", ističe se u zajedničkoj izjavi Stjepana Mesića i Filipa Vujanovića, u kojoj se dodaje kako će se zalagati za to da se odnosi Hrvatske i Crne Gore grade kroz zajedničke nastupe u međunarodnim organizacijama i na trećim tržištima.

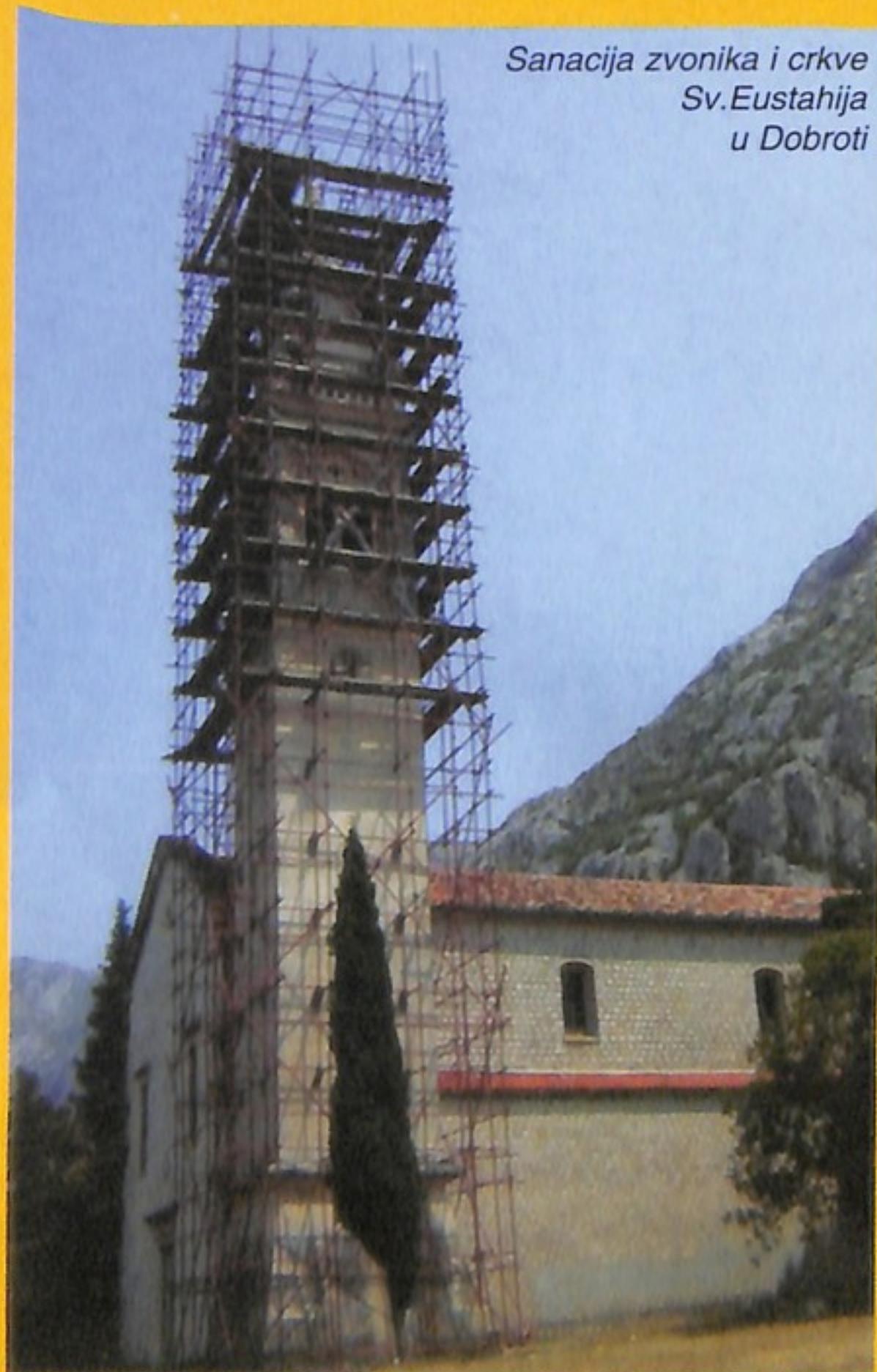
U pratnji predsjednika crnogorske Vlade Mila Đukanovića te hrvatskog ministra **Petra Čobankovića**, kao i gradonačelnika Podgorice i Zagreba **Mi-**

omira Mugoše i Milana Bandića, Mesić i Vujanović nazočili su sjednici Hrvatsko-crnogorskog međudržavnog vijeća, na kojoj je redatelj **Veljko Bulajić**, premijeru Đukanoviću uručio nagradu "Valtazar Baldo Bogišić" za doprinos razvoju Crne Gore kao suverene demokratske države. Uručujući ovo priznanje, Veljko Bulajić je rekao kako je Đukanović priznanje zaslužio jer je "svojim djelom učinio puno na približavanju dvije države". Primajući priznanje Đukanović je istakao kako je ponosan što priznanje nosi ime čovjeka koji je dio svog života utkao u temelje crnogorske države. "Očekujem kako će Hrv-

atska i Crna Gora na zajedničkom europskom putu biti primjer kvalitetnih dobrosusjedskih odnosa", dodao je premjer Đukanović. Obraćajući se skupu, hrvatski predsjednik Stjepan Mesić je kazao kako je Europa jedina alternativa za zemlje u regiji. "Danas se trebamo okrenuti Europi i njenim standardima, otvoriti svoje granice. Sasvim je svejedno je li jedan Hrvat, Crnogorac, Srbin ili Albanac s jedne ili druge strane granice, ako budemo imali ista europska pravila", rekao je Mesić.

Zasjedanju međudržavnog vijeća u Podgorici 12. srpnja 2006. su nazočili i dr **Miloš Milošević** iz Kotora, a umjesto

Projekti koji povezuju dvije države

Sanacija zvonika i crkve Sv. Eustahija u Dobroti

U okviru rada Vijeća dr Miloš Milošević je predložio pet projekata iz oblasti kulture, koji su od interesa obje država i normalno bi bilo neka budu podržani zajedničkim sredstvima.

Prvi projekat se realizirao 29. srpnja 2006. Na inicijativu i u organizaciji Hrvatskog građanskog društva na otoku Gospe od Škrpjela, a u neposrednoj blizini pomirbene dvorane, otkrivena je bista velikom pjesniku Franu Alfireviću, izvanredno djelo hrvatskog kipara Ivana Vukušića. Vezano s time izašla je iz tiska knjiga "Izabrane pjesme i proza Frana Alfirevića" nadahnute Bokom. Nakladnik knjige je HGDCG i NZCH iz Zagreba.

Drugi projekt je također započet od strane HGDCG-Kotor još 2003. god., za kojega je Vlada RH odobrila dio sredstava koja se nalaze u proračunu Ministarstva kulture. Tim projektom bi se osigurao reprezentativni prostor za aktivnosti HGDCG i postalo bi mjesto okupljanja svih Hrvata: HRVATSKI DOM. To je moguće ostvariti u okviru postojeće zgrade u Starom gradu Kotoru - Dom pomoraca, u kojoj je privremeno smještena Bokeljska mornarica. Tako bi se tim projektom osigurao rad dviju značajnih nevladinih organizacija grada.

Treće su dva projekta sličnog karaktera koja se već više godina dovršavaju u Istorijskom arhivu u Kotoru a vezani su za dragocjene srednjovjekovne Statute mediteranskog tipa. Prvi koji bi trebao biti objavljen je statut današnje Bokeljske mornarice koja se 1463. nazivala Bratovština Sv. Nikole mornara (Liber confraternitatis Sancti Nicolai marinariorum de Catharo). Prvi dio u toj ediciji bio bi, naravno, fototipsko izdanje samog originala, a zatim bi slijedio prijevod, studijski tekst i znanstvena aparatura. Drugi projekt, koji se bliži kraju je Statut grada Kotora prema izdanju izdatom u Veneciji 1616.

Četvrti projekt je na inicijativu Bokeljske mornarice je izdavanje knjige s naslovom "Novija istraživanja Bokeljske mornarice o svome doprinosu povijesti pomorstva Boke kotorske" sa serijom raznih radova takve vrste. Nije potrebno podsjećati koliko su gradovi Jadrana imali korist od svojih Bratovština, posebno pomorskih, ali je razvoj Kotske Bratovštine imao neke posebne karakteristike.

Peti projekt je vezan za sanaciju zvonika i crkve Sv. Eustahija u Dobroti zbog spašavanja ovog značajnog duhovnog i kulturnog objekta od većih mogućih oštećenja i dovođenja u stanje za normalnu uporabu. Uz to, bilo bi značajno ispred crkve postaviti tri spomenika: župniku crkve iz XVII. stoljeća Ivanu Antunu Nenadiću, poznatom piscu epa "Šambek sotoniziran Božjom desnicom", zatim uglednom župniku biskupskom administratoru kotorske biskupije don Graciji Ivanoviću i don Branku Sbutegi. Kipove bi izradili kipari iz Hrvatske i Crne Gore.

Strateški ciljevi obje zemlje mir, stabilnost i napredak: Susreti u Podgorici

dr Dalibora Burića iz Tivta **Miro Franović**. Član vijeća iz Kotora je bio i pokojni don **Branko Sbutega**.

Sjednicom je predsjedao Veljko Bulajić s tajnikom **Rankom Četkovićem**. Hrvatsko – crnogorsko međudržavno vijeće postoji od travnja 2004. i krajem iduće godine njegovo sjedište će se preseliti iz Zagreba u Podgoricu. Od članova Vijeća iz Hrvatske sjednici su bili nazočni : **Dunja Konjevod** iz Hrvatske gospodarske komore, prvi hrvatski lobist pri Europskoj uniji **Željko Ivančević**, direktor Hrvatskog leksikografskog zavoda **Vlaho Bogišić**, redatelj i književnik **Stjepo Mijović Kočan**, akademik – književnik **Nedeljko Fabio**, **Jelena Rudež** iz Ministarstva vanjskih poslova Hrvatske i poduzetnik **Enver Moralić**, najveći proizvođač vina u Hrvatskoj.

U okviru radnog dijela sjednice izlaganje su imali: predsjednik HGK **Nadan Vidošević**, o mogućnostima gospodarske suradnje Hrvatske i Crne Gore, potpredsjednik Vlade Crne Gore **Miroslav Ivanišević**, o prioritetima buduće suradnje, **Niko Koncula** o komplementarnosti hrvatskog i crnogorskog turizma, rektor Univerziteta u Podgorici

Sa sjednice međudržavnog vijeća, na kojoj je redatelj Veljko Bulajić premijeru Đukanoviću uručio nagradu "Baltazar Baldo Bogišić"

Hrvatski Glasnik

Ljubiša Stanković i akademik **Nedeljko Fabio**, o naučnoj i kulturnoj suradnji Crne Gore i Hrvatske, gradonačelnici **Milan Bandić** i **Miomir Mugoša** o konkretnim planovima suradnje gradova Zagreba i Podgorice.

Drugog dana članovi Savjeta su doputovali u Kotor kako bi obavili razgovor sa izaslanstvom hrvatske manjine u Crnoj Gori. Domaćin razgovora bio je sekretar odjela za kulturu Općine Kotor **Ljubo Radović**. Razgovoru su bili nazočni vd predsjednik Hrvatske građanske inicijative **Marija Vučinović**, predsjednik Hrvatskog građanskog društva Crne Gore dr. **Ivan Ilić**, spoljni suradnik HGDCG dr **Milenko Pasinović**, Tripo Schubert iz redakcije Hrvatskog glasnika i direktor predstavništva HGK za Crnu Goru **Damir Pinjatić**.

Predsjednik Vijeća Veljko Bulajić je istakao kako je

Mesić prvi put službeno u nezavisnoj Crnoj Gori

potrebno apostrofirati goruća pitanja hrvatske zajednice u Crnoj Gori, elaborirati ih i uputiti Vijeću na razmatranje . Trebalo bi razmisliti o formiranju jedne sekcije za Boku i postavljanja tajnika radi brže i permanente komunikacije s Vijećem. Obzirom kako je dr. Dalibor Burić podnio već ranije ostavku, a kako smo ostali i bez Branka Sbutega, neophodno je neka se iz redova hrvatske zajednice predlože nova dva člana Vijeća.

Dr Miloš Milošević, dr. Ivan Ilić i Tripo Schubert su upoznali nazočne s vitalnim projektima koje bi trebalo hitno rješavati, pa je dogovoreno neka se svi ti projekti elaboriraju i dostave.

Prihvaćena je sugestija Miloša Miloševića neka se članovi Vijeća na licu mjesta upoznaju s oštećenjima župne crkve sv. Eustahija u Dobroti u kojoj je do smrti pastoralno djelovao župnik don Branko Sbutega. Svi sudionici razgovora obišli su ovaj izuzetan vjerski i kulturni spomenik , vidjeli posljedice oštećenja koje je dogodili nakon udara groma u zvonik crkve i dogovorili hitnu i sveobuhvatnu akciju za sanaciju objekta. Tom prilikom poklonili su se na grobu don Branka Sbutega .

Tripo Schubert

**Tereza Kesovija za
Hrvatski glasnik o sebi,
drugima, uspomenama
i planovima**

Ne treba živjeti u mržnji

- Idete kod naše Tere, odgovarali su mještani Konavala na pitanje kako do kuće **Tereze Kesovije**.

U do perfekcionizma uređenom domu oko kojeg se prostire lijepo sređeno imanje, u čijemu sklopu je i kapelica Sv. Antuna, neuobičajena atmosfera. Tereza nam otvara vrata, i vodi nas u vrt. Pomalo je nervozna. Kuća više nije njezina. Na taraci, s grupom stručnjaka iz oblasti uređenja enterijera, sjedi novi vlasnik **Darko Pervan**, uspješan poslovni čovjek hrvatskog

podrijetla koji je izgradio karijeru u Švedskoj te stekao naziv "kralja laminata i drvene industrije".

Pervan je kuću kupio s namještajem. Osnovna namjera mu je da sve tu ostane "kao da je Tereza prije pet minuta izašla".

- Gdje ću sad? Pa mogu ja gdje hoću, meni nije problem pronaći mjesto gdje ću biti. Važno je gdje ću naći mir, tamo ću otići. A mir je jako teško naći. Zato što, možda kad čovjek dulje živi, puno toga pamti, projekcija zna biti pogubna.

Mir je jako teško naći. Zato što, možda kad čovjek dulje živi, puno toga pamti, projekcija zna biti pogubna. Pitate me gdje ću otići, a ja sam tako tužna. Ne znam gdje ću otići da me ovaj čempres ne prati, kaže Tereza pokazujući na drvo ispred kuće u Konavlima, koju je nedavno kupio "kralj laminata" Darko Pervan

Šećem mojim Konavlima, krajem u kojem sam provela najsretnije dane. Ništa sretnije poslije toga nisam imala, zato što iz te sreće života ovdje, kao dijete, sve se rodilo. I želja za pjevanjem, i želja za lijepim, želja za ljubavlju, da volim, da grlim, da dajem... Sve sam to ovdje naučila. I onda se vratiš tu, u taj kraj, i najednom spoznaš da tu živi samo tvoje sjećanje, da su godine prohujale i da su se izlizale. A ja se nisam izlizala, a tako bih rado da jesam, da drugačije razmišljam, kaže Tereza, uz vidni napor da obuzda emocije. Pokazuje na čempres zasađen ispred kuće kad se ona rodila.

- Pitate me gdje ću otići, a ja sam tako tužna. Ne znam gdje ću otići da me ovaj čempres ne prati.

Samoubojstvo – nikad više

Tereza Kesovija rođena je 3. listopada 1938. u Dubrovniku. Članovi

Hrvatski Glasnik

Ne isplati se lagati

- Nisam nezadovoljna. Imam čistu savjest. Meni je uvijek moj pape govorio:

"Sinko, ako se jednom probudiš, pogledaš se u zrcalo i spustiš pogled pred svojim pogledom, zapitaj se gdje si pogriješila". A ja gledam svakoga u oči, nemam zašto spuštati pogled.

U Zagrebu, u koji sada idem živjet, našla sam mnogo divnih ljudi. "Joj, Tere, konačno si nam se vratila", kažu mi.

Neoprostivo sam iskrena. Uvijek govorim istinu. Ne isplati se lagati.

njezine obitelji nisu bili baš oduševljeni kada su čuli kako se ona želi baviti glazbom, ali je ona odlučila da to ipak želi više od bilo čega drugog u životu. Upisala je srednju muzičku školu, završila odsjek za flautu, kasnije je Akademiju u Zagrebu također završila uspješno.

Nakon što je postigla prve uspjehe, poput prve nagrade 58 Grand Prix u Ljubljani na natjecanju mladih umjetnika, kao maturantica, primila ih je još bezbroj. Sa inozemnom karijerom krenula je u Francuskoj, od čije je Vlade proglašena Vitezom kulture, zbog

zasluga na zbližavanju dviju zemalja. Predstavljala je Kneževinu Monako na Eurosongu, a Charlie Chaplin joj je dao sve komplimente za izvedbu pjesme This is my song... Svojom pjesmom plijenila je na prostorima bivše Jugoslavije, bila jedna od privilegiranih koji su pjevali Titu, a kao njezin ambasador nastupala je na svim kontinentima i u svim europskim državama - osim Albanije.

Dolazak u Pariz krajem šezdesetih značio je naporan rad. Danju je učila francuski, a svaku večer imala dva nastupa u cabaretu. Trebalo je proći dosta vremena dok nije počela dovoljno zarađivati, i da bi mogla iz

Hrvatske dovesti sina Alana i rodicu Mariju. Ali, ubrzo su počeli bračni problemi...

- Bilo mi je svega dosta. Poput robota sam otišla do kupatnice, uzela čašu vode, otvorila ormarić u kojem sam držala lijekove i iz jedne bočice popila sve

što je bilo u njoj. Zatim sam otišla u sobu i legla. Iz omamljenosti me je prenuo glasić mog sina. Mama, mama... Prene te netko tko ti je blizak, tko je dio tebe, zbog čega jesi tu.

Kroz maglu sam shvatila što sam učinila i povikala, posljednjim snagama: "Brzo zovi Hitnu! Otrovala sam se!"

I sad mi odzvanjaju doktorove riječi: "Još jedna glupača".

Iznervirao me, ali možda čovjek ima pravo. Zarekla sam se kako se to nikad više neće ponoviti - prisjeća se Tereza.

Kome je trebao rat?

Pitamo je hoće li ponovo održati koncert u Crnoj Gori.

- Znam da u Crnoj Gori ima puno ljudi koji me vole. Ali, postoji još nešto. Svi smiju otići tamo, a daj mi molim te reci kakva bi reakcija bila da sam ja otišla. Goni se iz Konavala, k... četnička, osvanuli su jednog dana grafiti na kući i kapelici. Onda se pitam što bi bilo da odem tamo, pa mi dođe da iz prkosa to učinim. A kome ću prkositi, kad sam ja već sama tako odlučila.

Ja sam običan čovjek. Ništa drugo. Ali, običan čovjek očito nema pravo na običan život. Što god ja kažem, sve se gleda pod stotrukim povećalom.

U ovoj kući ostaje sve, sav moj namještaj, moram se od početka kućiti. Ali ja sam pomogla šestoro siročadi branitelja. Rekli su mi - što si ti to morala dati. Prvo, što se to vas tiče. Zar moram objašnjavati svoje porive.

Šta je trebao rat? Kome je trebao rat? Ja sam uvijek bila Hrvatica, pa nisam bila Kinez. Ne znam govoriti nego istinu, to je problem. Ne smiješ govoriti istinu.

Toliko je nelogičnosti na ovom svijetu. Ne bih htjela prosipati gorčinu, ali očito mene to strašno muči. Ali ja moram početi razmišljati o sebi.

Ja sam vaga po horoskopu, meni je strašno važna Pravda. Ali kad netko kaže: "Ona važe, razljutim se, ma koga sam boga ja u životu vag-

Ni me stra'

- Danas nema dubokih emocija. A ja nikada nisam mogla pjevati samo za sebe. Moram u publici naći ljude koji su sa mnom, koji su moji. Moja dobra energija ide njima i od njih se vraća meni. I onda je to jedna cirkulacija, to je kao krv koja kola vašim tijelom i koja vam daje toplinu, koja vam daje snagu. To je ta ljubav, ja nikad nisam znala drugačije.

Meni ljudi poslije svakog koncerta kažu: Otkud ti ta energija? Oni nemaju pojma da energija upravo iz toga prolazi. I plaću, zato što sam ih pogodila u žicu. Pjevajući njima pjevam o sebi. Pjevajući o sebi, pjevam njima. U svakoj mojoj pjesmi se oni nađu.

Danas ima sve više onih koji kažu: Ja sam pjevač, i ja bih malo pjevao. Čekaj malo. Odlučio si se baviti glazbom, a ne znaš koliko ljestvica ima nota, ima li koji poluton. Moraš o toj glazbi nešto znati, ako je ona tvoje zanimanje. Meni dođu i kažu: Molim vas, kako bih ja mogla pjevat kao vi.

Ja gledam i pitam - Dobro, reci mi prvo, šta te privlači tom pozivu. "Da budem slavna i da budem bogata".

"Dijete, onda prestani sanjati. Nisi ti za ovo". "Zašto", pita me iznenađeno.

Ne možeš razmišljati na kratke pruge. Da sam ja tako razmišljala, gdje bih bila. Ovako sam tu 45 godina.

Zbog kuće sam trenutno zanemarila karijeru. A sad ću krenuti i bit će me više nego ikada. Imam onu svoju duhovnu energiju koja mene tjera.

Ne, nije me strah. I pjesma jedino može doprijeti do vas ako sam ja u njoj.

Dok vam ovo pričam nekako mi je neugodno.

Zašto? Zato što mi je toliko logično, kao zrak koji dišem. Čemu govoriti o tome - znate, ja sam danas disala.

ala. Da sam barem vagala, znaš gdje bih bila danas. Pritom ne bih bila zadovoljna tamo gdje mislim da bih bila.

Najteže mi je kad u rečenicama koje izlaze direktno iz moje duše neki vide kino, patetiku. Ja s tim nemam veze. Povrijeđena sam, ranjena u svojoj iskrenoj ljubavi. Ta moja rana ne zarašćuje. Voljela bih je zamotati, staviti neki melem. Ali ona se otvara svaki put kad počnem govoriti o tome.

Voljela bih da je svijet drugačiji. Ali ne možeš ga mijenjati. Sve je više ljudi koji vide samo korist, ni trunke ljubavi - u jednom dahu priča Tereza.

Vjerovala sam da se to ne može dogoditi

I nastavlja, gledajući negdje iznad zidova koji okružuju imanje.

- Teško je danas napisati lijepu melodiju gledajući ljude oko sebe.

Mogu li ja biti poticaj da ako neki biznis, neki posao, završiš uspješno, pa si zaradio, dobio si neko nasljedstvo, nešto si prodao...Ma daj iz tog mozaike jedan mali kamenčić sirotinji. Neće dati. Zašto, ne znam.

Iako iz mene izlazi gorčina - moto mog života je uvijek bio uvjeriti sebe da nije tako crno, i da ima svjetlosti.

Ali tu svjetlost treba doseći.

To je jedna žica optimizma u meni, jer da toga nije bilo, ja ne znam kako bih izdržala onaj gubitak svog identiteta. Izgubila sam uspomene na majku, na oca, na brata, na moje dijete, na ono što je bio moj život, što je meni bila svetinja. Gusle moga pape su meni svetinja. Ja ih više nikada neću naći.

Zašto, pitam se. Meni stalno to zašto lebdi pred očima. Šta sam ja to

Volim ovu zemlju u kojoj sam se rodila, ali volim i one zemlje u kojima sam doživjela lijepe trenutke. A ja ih jesam doživjela u Crnoj Gori, i izdala bih samu sebe kad bih rekla bilo šta drugo. Otud i jest ta bol moja. Otud dolazi. Što sam vjerovala da se to ne može dogoditi. Voljeli smo se, zaboga

kome skrivila.

Danas jure auta sa crnogorskim tablicama u Dubrovnik, jure auta iz Dubrovnika tamo, možda malo rjeđe, ali odu, jure turisti...

Petnaest godina jest u životu mladog čovjeka puno, jer onaj koji je u ratu imao tri godine danas ima 18. On nema pojma ni o čemu.

Ja ne kažem da treba živjeti u mržnji. Mržnja opterećuje. Ja zaista ne znam mrziti. Znam da ima i dobrih ljudi. Ali ovo i govori da ima i loših.

Neko će reći – bili su zavedeni.

Bila je to neka čudna psihoza. Hipnoza, majko moja. Hajdemo pričati o ljepšim stvarima - odmahuje rukom, a zatim se ponovo vraća istoj temi.

- Najtužnije od svega je što smo mi zaratili. Crna Gora i Dubrovnik vječno zajedno, dijeleći blagostanje. Koji im je vrag bio.

Najveće zlo je naneseo nevinim ljudima koji nisu željeli taj rat.

Volim ovu zemlju u kojoj sam se rodila, ali volim i one zemlje u kojima sam doživjela lijepe trenutke. A ja ih jesam doživjela u Crnoj Gori, i izdala bih samu sebe kad bih rekla bilo šta drugo. Otud i jest ta bol moja. Otud dolazi. Što sam vjerovala da se to ne može dogoditi. Voljeli smo se, zaboga.

Kao baklja u mraku

- Sjećam se riječi jedne strankinje: Dubrovnik je krasan, prelijepi grad. Ali Sveti Stefan je ljepši.

Ja sam rekla: Gospođo, imate pravo. Samo u jednom nemate pravo. Nema usporedbe. Lijep je jedan, lijep je drugi.

Sveti Stefan je čarobno lijep. To je čarolija jedna na moru, ne možete povjerovat da tako nešto postoji na svijetu.

Kad sam došla na Gospu od Škrpjela, u prelijepi Bokokotorski zaljev, rekla sam: Majko Božja, pa kako je ovo divno. Moj Alen je vozio Francuze po Crnoj Gori, vodio ih na Njeguše, na njeguški pršut. Jedna divna žena iz restorana na cesti uvijek bi mi poslala sira, pa onaj moj Laza Seferović, klapa Bokelji... pa ja nemam pravo živjeti ako sam to zaboravila. Zato mi je bolno jer pamtim. Ja nisam izbrisala te dane, ne mogu ih nikad izbrisati, ne smijem,

*Zašto, pitam se.
Meni stalno to zašto
lebdi pred očima.
Šta sam ja to
kome skrivila?*

O Alenu

- Danas roditelji nemaju vremena. Kako je to divno. I sad, iza tog nemam vremena ili ja ne mogu, krije se razlog što su djeca problematična. Čekaj, stani malo, objasni zašto ti nemaš vremena.

Moj sin je rođen 1963. a ja sam započela svoju karijeru 1960-e. Onda sam ja isto tako mogla reći – nisam ja imala vremena za svog sina. A moj sin je odrastao u jednog prekrasnog odraslog čovjeka, oca obitelji, koji je moj ponos, moja podrška.

Alen Kesovija – nosi moje prezime, poštovan, ugledan, uspješan. Ali, čekaj, netko ga je takvim stvorio. Netko mu je rekao da je najbolji put na duge pruge, polako, strpljivo, skalin po skalin. Logika je jedna jedina za sve moguće ljude ovog svijeta – moraš početi iz početka. Abeceda je za mene uvijek počinjala slovom A.

jer su dio mene. Ne mogu zaboraviti sve one aplauze, i danas mi odjekuju u glavi. Budva, Herceg Novi, tadašnji Titograd, kada sam prije koncerta saznala da je kazalište izgorjelo i potpuno spontano rekla da se odričem honorara. Neka bude za kamen temeljac novog kazališta.

Onda kao dijete razmišljam, dala sam za kamen novog kazališta, a vi došli i meni spalili moj dom. Kako, zašto?

A krivci su i dalje na slobodi, nevinu nose teret krivice. Što možemo mi mali ljudi?

Meni su rekli ljudi sa Cetinja, grada ambasada, istinske Crne Gore, moj prijatelj **Dimitrije Popović**: Kako su ti to mogli učiniti? A teku mu suze.

Odgovorila sam mu: To nisu tvoji, ni moji, to su ničiji ljudi.

Bila bih sretna kad bi se nešto dogodilo da ja mogu visoka čela, svjesna da dobro činim, otići tamo. To je moja želja.

Ako je to u interesu moje zemlje, ako je to u interesu dobrih ljudi u Crnoj Gori, idem to učiniti.

Dala bih svu ljubav i čini mi se kao da bih bila kao neka baklja u tom mraku. Možda bih baš ja mogla biti istinska spona prijateljstva između dvije zemlje. Baš ja“.

Vulkan koji miruje

- Prije devet godina ostala sam bez 250 tisuća maraka, što je tada bio ogroman novac. Sjednem za doručak, i padne mi pogled na zdjelu, prekrasnu, skupu.

Imam u sebi vulkan koji miruje, a kad se upali to je onda katastrofa.

Samo osjetim kako se u meni nešto pokreće. Uzmem onu zdjelu, letjela je prema jednom kamenom stolu i razbila se u tisuću komadića.

Sva sreća što je moja Ankica bila tu, jer sam se nakon zdjele bila zaletjela prema preskupom lusteru.

“Nemoj Tere, skup je, možda ga možeš prodat”. U tom času sam prigušila bol.

Dođu ti takvi dani, grozni.

A onda kažem sebi, kako te nije

sramota. Koliko ima ljudi kojima je teže nego tebi. Šta ti tu cmizdriš?

Ja sam strašno zločesta prema sebi.

Prema muškarcima nisam zločesta. Ako su u redu. Samo ih je malo koji su u redu. Čast iznimkama, ali nikako da k meni dođu.

Nije zaljubljena.

- Možda sam malo preoštra u kriterijima. Meni treba neka nježnost, neka briga, normalna. Ne možeš me danas voljet, a sutra reci idi sama skuha tu kavu. Ja ću je skuhat i tebi i sebi svaki dan, ali s ljubavlju to činim.

Ispratila nas je, uz zagrljaj i molbu da se javimo da smo “dobro stigli”.

I tad shvatih njenu tajnu.

Beskrajna energija je ono što je čini mladom i u 68 godini. I spremnost da ne vuče sa sobom “starudiju u kuferu”, već da ponovo krene, sa novim stvarima, novim albumom, novim koncertima, u novi život. Iz početka.

Tamara Popović

Tereza ispred kuće
u Konavlima

IN MEMORIAM: 5. srpnja 2006. u 75. godini života preminuo je glasoviti hrvatski akademski slikar i kipar Vasko Lipovac

Odlazak bokeljskog velikana

Nikada nije odustajao od životne radosti koju je iskazao i na stotinjak izloženih radova nastalih u proteklih desetak godina, te erotskim crtežima nastalim u trenucima borbe za život u bolesničkoj postelji

Umjetničkom su legendom Vaska Lipovca odavno kolokvijalno prozvali brojni Splićani koji su se u posljednja desetljeća saživjeli sa njegovim simpat-

ičnim malim likovima prikazanim u ljudskim, velikim, emocijama.

Taj i izvan hrvatskih granica priznati umjetnik, postmodernist u čijim se slikarskim i kiparskim radovima te u scenografijama uvijek prepoznavao prostor izrazitog mediteranskog ugođaja, kolorita i istančanog humora, prije nepuna dva mjeseca je, premda shrvan teškom bolešću, imao svoju posljednju veliku izložbu u Splitu – “More, sport, erotika, tri puta Lipovac” u Galeriji umjetnina na čije je otvaranje stigao izravno iz bolnice.

Nikada nije odustajao od životne

radosti koju je iskazao i na stotinjak izloženih radova nastalih u proteklih desetak godina, te erotskim crtežima nastalim u trenucima borbe za život u bolesničkoj postelji.

“Mediteran mu je ishodište i mjera. U svoju likovnu viziju uključuje romaničku nespretnost, gotički humanizam i suvremenu težnju za čistoćom i jednostavnošću oblika, a emotivni naboj koji unosi u rad uspijeva prenijeti i na gledatelja.....” kazali su članovi stručnog suda i koji su mu dali nagradu “Vidović”.

Autor je nekoliko vrsnih kipova, prije svega Marulićevoga, koji prikazuje zrela muškarca, profinjena, introvertirana pogleda, ogrnuta dugom haljinom. I onaj reljefni, rebrasti spomenik Draženu Petroviću koji je u Olimpijskom muzeju u Lousanni. Kipar i slikar, istraživač, neumorni prenositelj otmjenih mornara na svoja djela, dječije simbolike koju će biti nemoguće nadmašiti, zaljubljenik u jedrenjake svojih sjećanja iz rodne Boke kotorske, vrsni crtač, sve to i još mnogo više bio je Vasko. Mnogobrojne izložbe plijenile su pažnju javnosti koja je i nakon njegove smrti nepogrešivo prepoznavati poteze majstora.

Među mnogim radovima koje je darovao svojem rodnom mjestu Kotoru treba spomenuti 6 brončanih reljefa i brončana vrata na crkvi Blažene Ozane kotorske.

Dario Musić

Brončana vrata na crkvi Blažene Ozane kotorske

Biografija

Vasko Lipovac rođen je 14. lipnja 1931. u Kotoru. Njegov otac Spasoje i majka Antica Lui, podrijetlom Francuskinja, živjeli su sa petero djece u obiteljskoj palači u Škaljarima. Vasko je prva umjetnička iskustva stekao upravo u svome domu, u kojem je odzvanjao klavir, slušale se operne arije, čitali klasici, a okruživale ga slike Milunovića, Lubarde, Đuranovića i skulpture Stijovića, Rosandića... Uz obiteljsku podršku, u Zagrebu 1995. završava Akademiju primjenjenih umjetnosti, nakon čega surađuje u Majstorskoj radionici Krste Hegedušića. Od 1956. do danas imao je više od 30 samostalnih izložbi, a sudjelovao je i na više od 200 skupnih postava diljem svijeta. U Splitu je živio i radio od 1964. Vjerojatno je najpoznatiji po svojim najčešćim motivima mornara i brodova te ciklusu skulptura “Biciklisti”.

PREDSTAVLJAMO:
Split Ship Management, poduzeće obitelji Božić

Za mirno more

Split Ship Management, tri riječi koje mnogo znače za obitelj Božić te hrvatsko brodarstvo uopće.

Prije dvanaest godina, tvrtka je porinuta u svijet broskog managementa kojeg ne prati uvijek mirno more. Bilo je tu i valova i oluja, no kad je za kormilom **Ratko Božić** sa šesnaest godina pomorskog iskustva, a uz njega cijela njegova obitelj kao vjerna posada, svijetla budućnost SSM-a je zajamčena.

Godine 1994. tvrtka je osnovana pod vodstvom gospodina Božića zajedno sa skupinom odanih menadžera, iskusnih kako na kopnu tako i na moru.

Probijanje u svijet velikih brodarskih kompanija nije bio lak zadatak, počelo se s manjim poslovnim zahvatima, no ubrzo nakon prvih zaveslaja svijet je prepoznao kvalitetu potvrđenu ISO stan-

dardima samo nekoliko mjeseci nakon početka poslovanja. To je bio dovoljan poticaj Ratku Božiću da slijedi svoj san ostvarenja male obiteljske brodarske tvrtke s velikim svjetskim ugledom.

Danas, više od deset godina kasnije, pod vodstvom SSM-a plovilo je pedesetak američkih, britanskih, njemačkih i drugih brodova, no Ratko Božić još nije ni blizu prepuštanja kormila tvrtke i uživanja u postignutim uspjesima. No kad bi htio, itekako bi se imao na koga potpuno osloniti.

Kći, **Žana Božić-Brkić**, zamjenica je direktora te se brine o operativnom budžetu u managementu brodova. Savjesna managerica s uglednim brodovlasnicima dogovara određeni troškovnik te se brine za njegovu realizaciju tijekom godine. Upravo zahvaljujući strogom kontroli-

Ubrzo nakon prvih zaveslaja svijet je prepoznao kvalitetu potvrđenu ISO standardima. To je bio dovoljan poticaj Ratku Božiću da slijedi svoj san ostvarenja male obiteljske brodarske tvrtke s velikim svjetskim ugledom

SSM odiše jakim obiteljskim zajedništvom:
 Hrvoje Brkić, Žana Božić- Brkić, Ratko, Marija i Sandro Božić

ranju troškova i održavanju kvalitete, SSM se dostojno izborio za svoje mjesto u svijetu brodarstva.

Ime Split Ship Management veže se također i za sofisticiranu i modernu obuku pomoraca na ovom području,

koji potom kao dio velike obitelji nerijetko postaju posada na nekom od brodova pod vodstvom SSM-a. Taj dio "obitelji" vodi **Hrvoje Brkić**, zet gospodina Božića i Žanin suprug, pridonoseći obiteljskom poslu te osigu-

ravajući najbolju posadu po zahtjevima klijenata.

Još jedan član obitelji Božić ima svoje zasluge u održavanju kvalitetnog poslovanja. Iako najmlađi član, sin **Sandro**, možda ima jednu od ključnih odgovornosti za budući uspjeh obiteljske tvrtke. Naime, Sandro je zadužen za komercijalni dio posla, pronalazak tereta za brodove te njegov siguran prijenos na odredište. Naizgled jednostavan posao, otvara vrata SSM-u za daljnji razvoj te pozicioniranje na tržištu kao centar za chartering i brokering za Jadran i šire.

Dok se spomenuti članovi obitelji Božić svakodnevno bore da što bolje opsluže postojeće klijente i ostvare kontakte s novima, opis posla gospođe **Marije Božić** je puno mirniji, ali ne i manje važan. Gospođa Božić se brine za javni image tvrtke organizirajući razna humanitarna događanja, sponzorirajući različita udruženja kao i plemenite akcije za djecu pomoraca. Kao prava mama, brine se za cijeli duh SSM-a koji odiše poslovnim zanosom te jakim obiteljskim zajedništvom.

T.B.

Split Ship Management

Prepustite nama Vaše kormilo

Full/Part Shipmanagement for Ships & MegaYachts
 Full/Part Crew Management and Crew Supply
 Technical Supervision – Newbuild & Drydock Supervision
 Pre-purchase & Condition Surveys – Vessel/Yacht Valuations
 Ships Agency - Stores & Spare Parts Provision to Ships/Yachts
 Commercial Management - Vessel/Cargo Brokerage
 Professional Training for Seafarers & Yachting
 IATA Travel Agency for Flights & Tourism

Head Office - SSM House
 Boktuljin put, 21000 Split
 Tel + 385 21 558 558
 Fax + 385 21 558 555
 e-mail ssm@ssm.htnet.hr
 websites www.ssm.hr
www.ssmtravel.com

SPLIT

ROTTERDAM

WASHINGTON

MONTREAL

SINGAPORE

AUCKLAND

PUSAN

**Na otoku
Gospa od Škrpjela
29. srpnja otkrivena bista
Frana Alfirevića**

Boka vratila dug pjesniku

Dr. Miloš Milošević otkriva bistu Frana Alfirevića

Uz prigodni recital, glazbeni program i film HRT o Franu Alfireviću, predstavljena je knjiga «Odabrane pjesme i proza Frana Alfirevića», u izdanju Hrvatskog građanskog društva Crne Gore i Nacionalne zajednice Crnogoraca u Hrvatskoj

Na otoku Gospa od Škrpjela kod Perasta 29. srpnja 2006. otkrivena je bista bokeljskom pjesniku Franu Alfireviću, u organizaciji Hrvatskog građanskog društva Crne Gore, a u povodu 50-te obljetnice njegove smrti. Uz prigodni recital, glazbeni program i film HRT o Franu Alfireviću, predstavljena je knjiga «Odabra-

ne pjesme i proza Frana Alfirevića», u izdanju Hrvatskog građanskog društva Crne Gore i Nacionalne zajednice Crnogoraca u Hrvatskoj. Pokrovitelj manifestacije je Općina Kotor i Poglavarstvo grada Zagreba.

- Dragi prijatelji poezije, bez sumnje se netko od vas pita otkuda Alfirević ovdje na Škrpjelu, ovako je počeo

svoje izlaganje dr. **Miloš Milošević** i objasnio da je ideja bila „šira“, te da se htjela napraviti mala aleja pjesnika i krupnih ličnosti, i istovremeno otkriti dvije biste: pjesnika nadbiskupa Andrije Zmajevića i Frana Alfirevića, ali da to nije realizirano iz finansijskih razloga.

- Naravno, pritom u dobroj poeziji nema značaja da su pjesnici vremenski i stoljećima udaljeni, jedino je važno da su stvarno pjesnici i da su poetski na neki način vezani za naš kraj. Isto tako nije bitno za ovo sakralno mjesto da su vezani za crkvenu hijerarhiju, bitno je samo da ih prožima autentična duhovnost koju, određenim dijelom, otkrivaju u životu i vlastitoj duši, istakao je dr. Milošević.

- Pjesnik se fatalno zaustavlja na dubokim, ali i razornim doživljajnim cjelinama, koje su u stanju da zahvate cijeli mentalni i duhovni svijet. A to su najčešće riječi i osjećaji koje navodi u svojim pjesmama: sanjati, mir, samoća, daljina, tuga, beskraj, vječnost, smrt.

Hrvatski Glasnik

Tripo Schubert, dr. Miloš Milošević, Branko Banjević, dr. Ivan Ilić, konzul savjetnik Igor Čupić, dr. Radomir Pavićević, don Srećko Majić

Prepušta se društvu talentiranih istomišljenika kao što su Tin Ujević i drugi, opijajući se duhovitim dosjetkama, ali i alkoholom... Pored svega tragičnog što je prošao, Boka mu se od-
užila sa mnogo radosnih doživljaja, kazao je, između ostalog, dr. Milošević.

Nakon uvodnog izlaganja predsjednika HGDCG dr. **Ivana Ilića**, dopredsjednika HGDCG **Tripa Schuberta** i dr. Miloša Miloševića, prisutne na čudesnom ostrvu Gospe od Škrpjela, iznad kojeg je te večeri prijetila oluja, ali ga je oblak zaobišao, je oduševila izvedba glumice **Dragice Tomas**, glumca **Rada Perkovića**, recitiranje **Dubravke Jovanović**, te arije prvaka zagrebačke opere pod dirigentskom palicom **Roberta Homena**.

Na video bimu prikazan je film HRT o Alfireviću.

Glavni „krivac“ za organiziranje ove svečanosti dopredsjednik HGDCG **Tripo Schubert**, na pitanje kako se došlo do ideje o postavljanju biste i tiskanju knjiga pjesama i proze Frana Alfirevića, kaže:

- Dr. Miloš Milošević mi se požalio da od 80-ih godina prošlog stoljeća nastoji da izdejstvuje od općinskih vlasti postavljanje biste Frana Alfirevića, ali bez uspjeha.

Naime, 1980. godine Cata Dujšin Ribar, poznata hrvatska slikarka, predala je tu bistu doktoru Miloševiću, sa željom da se postavi u Kotoru. Bistu je napravio hrvatski kipar Ivan Vukušić. Obećao sam mu da će to uraditi Hrvatsko građansko društvo, što je Miloš sa oduševljenjem prihvatio, uz uslov da se bista postavi na otok Gospe od Škrpjela.

Uporedo sa tom pričom, predsjednik Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske dr. **Radomir Pavićević** predložio je da naše dvije udruge tiskaju knjigu odabranih pjesama i proze Frana Alfirevića, nadahnutih Bokom. Tako smo u program rada za ovu godinu uvrstili oba ova projekta i zadovoljan sam što smo ih uspjeli realizirati, jer to, priznajem, nije bilo nimalo jednostavno, kazao je Schubert. Prema njegovim riječima, projekti su sufinansirani od strane Općine Kotor, uz veliko razumijevanje gradonačelnice **Marije Maje Čatović**, i Ureda za kulturu grada Zagreba, odnosno **Duška Ljuštura**. Nacionalna zajednica Crnogoraca u Hrvatskoj je obezbijedila sredstva za tiskanje knjige.

T.P.

Publika je uživala u arijama prvaka zagrebačke opere pod dirigentskom palicom Roberta Homena

Spomen na Boku

Nikad ti ne bih mogao reći
zbogom,
zemljo neizrecive ljepote,
dok samac u daljini kročim trudnom
nogom
i svaki dan tvoj žudim, što mi ga
udes ote.
Nikad ti ne bih mogao reći zbogom.

Volim te ko što se voli mrtva draga,
kad umre u času najljepšega cvata
duše i tijela. Više od svakoga blaga
volim ti predvečerja nad vodom puna zlata.

Sva si ko san. U beskrajnoj tišini
sve bliža si očima umornim od zbilje.
Dok topovi riču i gine se u divljini,
ja krotko spuštam pogled na tvoje tamno bilje.

Krotko i sneno kao samostanac
što prezrevši svijet miluje jedno
janje.
Slazi mi duh u planinski tvoj klanac,
žuđec da samo tu dovrši svoje sanje.

Tu, među brdima, što čuvaju more
snova,
najtiše vode od svih voda svijeta,
prelive svih svila, pod odrazom
galebova
i tajanstvene kiše, gdje se vječnost sreća.

Volim te bolno, iza spuštenih vjeđa,
tvoje obale puste i kuće praznog oka,
tmaste boje zidova, što vjekova su pređa
i ulice, kojim prolaze, kao sudbina
duboka,
žene u crnini i šutljivi siromasi,
i vrtove, iz kojih kao neizrazivi dasi
cvijeće rijetkih boja svaki bol nam
gasi.

Jer to je tišina, što sputava, da spoji
dušu sva onim, što istina je bilo:
jedina istina u besmislu života;
živjeti s prirodom, vedri kao djeca,
što ribe love i hvataju leptire
i prave na vodi krugove što se šire.

Frano Alfirević

Uvodno
izlaganje
imao je
predsjednik
HGDCG
dr. Ivan Ilić

Peta godišnja Skupština Hrvatskog građanskog društva Crne Gore

Nakon prošlogodišnjeg događanja na izbornoj Skupštini, Društvo je učvrstilo svoje redove i svojim izuzetno raznolikim aktivnostima obezbijedilo vodeću ulogu u Hrvatskoj zajednici Crne Gore

Jubilej vrijedan pažnje

23. lipnja 2006. u Tivtu je održana V. godišnja Skupština Hrvatskog građanskog društva Crne Gore. Nakon uvodnog izlaganja predsjednika HGDCG dr. **Ivana Ilića**, i izvješća predsjednika Verifikacijske komisije, obrazložen je Prijedlog novog Statuta društva, koji je jednoglasno usvojen. Usvojeno je i Izvješće o realizaciji programskih aktivnosti za 2005., kao i Prijedlog aktivnosti i financijskog plana za 2006.

Skupštini je prisustvovalo više od stotinu članova, i lokalni mediji. Nazočan je bio i konzul-savjetnik u Generalnom konzulatu RH u Kotoru **Igor Čupić**. Skupštinom je

predsjedavao **Tripo Schubert**.

Dr. Ivan Ilić je u uvodnom izlaganju, između ostalog, kazao:

„Pet godina postojanja našeg Društva je jubilej vrijedan pažnje, tim prije što iz godine u godinu bilježimo sve bolje rezultate kako na polju omasovljenja tako i na polju programskih ostvarenja, posebno u domenu izdavačke djelatnosti. Nakon prošlogodišnjeg događanja na izbornoj Skupštini, Društvo je učvrstilo svoje redove i svojim izuzetno raznolikim aktivnostima obezbijedilo vodeću ulogu u Hrvatskoj zajednici Crne Gore.“

Članovi Skupštine su jednoglasno usvojili sva dokumenta koja su predložena od strane Predsjedništva i Upravnog Odbora.

Usvojen je izvještaj o realizaciji programskih zadataka za 2005.god:

- Organizirano je „Tripundansko veče“ uz učešće VIS „Kumpanji“ iz Blata na Korčuli uz potporu HRT-a
- Sprovedena je peticija za ostanak Generalnog konzulata RH u Kotoru i materijal dostavljen MVP-u Republike Hrvatske
- Tiskana je knjiga „Hrvati u Crnoj Gori“ prof dr. **Milenka Pasinovića**
- Tiskana je knjiga „Perast još živi“ autora **Tomislava Grgurevića**
- Tiskana je druga knjiga „Život i djelo Vladislava

Priznanja

Skupština je jednoglasno usvojila predlog odluke o dodjeli priznanja:

1. Za primjeran rad na terenu, pravilnom predstavljanju Društva i dosljednom sprovođenju postavljenih zadataka Plaketu je dobio **Andrija Krstović**, povjerenik Podružnice Tivat

2. Za pokazani visoki stepen organiziranosti, angažiranosti na očuvanju identiteta pripadnika Hrvatskog puka u Opštini Bar i realizaciji svih postavljenih zadataka Društva, dodjeljuje se posebna plaketa Podružnici Bar

3. Za izuzetno i nesebično angažovanje u svim domenima rada Društva i nemjerljiv doprinos u sprovođenju i realizaciji programske politike Društva, dodjeljuje se **Dariu Musiću**, dugogodišnjem članu organa upravljanja, specijalna plaketa

4. Za doprinos na očuvanju identiteta Hrvata i promicanju povjesnokulturnog naslijeđa, posthumno se dodjeljuje posebno priznanje don **Branku Sbutegi**

Priznanja će se uručiti dobitnicima na jubilarnoj svečanoj Skupštini u povodu 5-godišnjici postojanja Društva.

Brajkovića“ u suradnji sa Nacionalnom zajednicom Crnogoraca Hrvatske iz Zagreba

- Opremili smo školu na hrvatskom jeziku sa knjigama i nastavnim pomagalicama donacijama gradova iz Hrvatske (Zagreb, Omiš i Dubrovnik)
- Urađen je elaborat o profesionalizaciji uredništva „Hrvatskog glasnika“
- Obavljene sve neophodne aktivnosti za štampanje godišnjaka „Bokeški ljetopis“
- Organizirano je snimanje emisije o dopunskoj nastavi i radu na „Hrvatskom glasniku“ od strane HRT-a
- Polaznici dopunske nastave na hrvatskom jeziku učestvovali su na kvizu znanja „Hrvatska moja domovina - Bakovčići 2005“
- Bili smo domaćini koncerta „Hrvatska priča u zaljevu svetaca“ u Kotoru i Tivtu
- Održana je Izborna godišnja Skupština Društva
- Realizirano je premještanje sjedišta predstavništva HGDCG za Hrvatsku iz Zagreba u Dubrovnik i postavljen je novi povjerenik **Krunoslav Težak**
- U Kotoru su organizirani Uskršnji koncerti uz učešće zbora pučkih pjevača „Kamen“ iz Splita
- Učestvovali smo na donatorskom koncertu u Splitu „Sveti duje grada Splita Hrvatima cilog svita“ za prikupljanje sredstava za nabavku instrumenata za obnovu mandolinskog orkestra u Kotoru od strane HGDCG

Više od sto članova jednoglasno usvojilo dokumenta predložena od Predsjedništva i Upravnog Odbora

Zašto novi Statut

Predlog novog Statuta je obrazložila predsjednica Odbora za pravna pitanja **Selma Krstović**.

- U Statutu, kao aktu u kojem se uređuju odnosi u organizaciji i načinu funkcionisanja Društva, posebno kada je u pitanju Društvo kao NVO sa većim brojem članstva i sa djelatnošću koja zahtijeva stalnu aktivnost i kontinuitet u radu, nameće se potreba, bilo da je u pitanju zakonsko usaglašavanje ili zahtjevi iz same prirode djelatnosti, da se u Statutu izvrše određene dorade, izmjene ili dopune.

Tokom petogodišnjeg rada Društva, odnosno petogodišnjeg iskustva u djelovanju ove nevladine organizacije, svakako da su se ovakve potrebe ukazivale, iz tog razloga je sada urađen prijedlog jednog cjelovitog teksta Statuta.

Ono što je novina u odnosu na prethodni Statut jeste nov način organizacije Skupštine Društva kao najznačajnijeg organa, čija se funkcija kao predstavničkog organa sada definisala na način da ovaj organ radi na principu izabranih članova preko Podružnica, po jedan predstavnik na deset članova Društva, što je karakteristično za NVO koje imaju veći broj članstva.

Organizacija Savjeta Podružnica, Upravnog odbora, Nadzornog odbora, kao organa Društva sadržajnije su opredijeljena i definisana u svojim nadležnostima.

Statut takodje bolje definiše sistem kontrolne funkcije

rada Društva, pa je kroz mogućnost praćenja rada određenim organima dato ovlaštenje da pokreću pitanje odgovornosti, kako Predsjednika Društva tako i izabranih članova u tijelima Društva.

Određeni pojmovi u tekstu su terminološki izmijenjeni i usklađeni sa zakonskim opredjeljenjima, izvršene određene izmjene u organizaciji i načinu rada organa a sve u cilju bolje formulacije i definisanja određenih pitanja u skladu sa demokratskim principima društva uopšte, pa ga zato takvog i predlažemo na usvajanje, navodi se u obrazloženju.

- Učestvovali smo na proslavi dana Dubrovačko-neretvanske županije i grada Omiša
- Realizirali smo humanitarni projekat uz donaciju Crvenog Križa Hrvatske „Besplatna dodjela pelena za odrasle i hendikepirane osobe“
- Organizirali smo ljetovanje sto djece u dobi od 15-17 godina u Zagrebu uz donaciju Poglavarstva grada Zagreba i Turističke zajednice Grada Zagreba
- Učestvovali smo svojom izdavačkom djelatnošću na međunarodnom sajmu knjiga i učila „Interliber 2005“ u Zagrebu
- Učestvovali smo na „Forumu hrvatskih manjina 2005“ u Zagrebu u sklopu manifestacije „Tjedan hrvatskih manjina“
- Štampano je šest brojeva časopisa „Hrvatski glasnik“
- Organizirali smo promociju knjige „Hrvati u Crnoj Gori“ uz učešće sagovornika iz Hrvatske
- Štampana je knjiga „Boka kotorska u pjesmi, slici i sjećanju“ autora **Vicka Nikolića** iz Zagreba donacijom Hrvatske gospodarske komore
- Organizirali smo u zajednici sa HKD „Napredak“ iz Tivta hodočašće u Međugorje
- Organizirali smo znanstveni medicinski skup u Kotoru na

- temu „Šećerna bolest, suvremena dijagnostika i liječenje“ uz pomoć grada Zagreba
- Naši predstavnici su učestvovali na skupovima, okruglim, stolovima i tribinama za NVO u Crnoj Gori
- Organizirali smo promociju knjige „Iskustva mladosti“ pjesnikinje **Vesne Ratković** iz Splita, rodom iz Boke kotorske
- Sudjelovali smo na konkursima za NVO na nivou Opštine Kotor, Skupštine RCG i Ministarstva kulture RCG
- Organizirali smo promociju knjige „Perast još živi“
- U zajednici sa HKD „Napredak“ iz Tivta organizirali smo nastup Hrvata iz Boke na manifestaciji „Dani kulture nacionalnih manjina RCG“ u Ulcinju
- Organizirali smo Božićne koncerte u Kotoru i Baru uz učešće gradskog zbora „Brodosplit“ iz Splita i podružnice HMI Split

Skupština je prihvatila izvještaj Nadzornog odbora o finansijskom poslovanju HGDCG za proteklu godinu, u kojemu se konstatira da su ukupni prihodi iznosili 47. 342,14 eura, a rashodi 42. 401,52 eura.

Tripo Schubert

Program za 2006.

Program aktivnosti Društva za 2006. god. je ocjenjen kao preambiciozan, ali i ostvarljiv. Društvo će se u ovoj godini baviti sledećim pitanjima:

SIJEČANJ

- Priprema za tiskanje „Bokeškog ljetopisa“

VELJAČA

- Organiziranje tradicionalne fešte „Tripundanska večer“
- Tiskanje Glasnika br.19

OŽUJAK

- Pripremanje građe za knjigu pjesnika Frana Alfrevića
- Promocija II knjige „Život i djelo Vladislava Brajkovića“
- Priprema građe za knjigu „Barani u Mlecima“ autora dr. **Lovorke Čoralić**

TRAVANJ

- Organiziranje Uskršnjih koncerata u Kotoru, Tivtu i Baru u suradnji sa HMI, podružnica Split
- Tiskanje godišnjaka „Bokeški ljetopis“
- Tiskanje Glasnika br.20
- Pripreme na izradi monografije posvećene 5-godišnjici rada Društva
- Izložba fotografija fondacije Albert Kahn „Bitola, Bambam Bitola“ u Tivtu

SVIBANJ

- Priprema materijala za knjigu „Zaljev svetaca“ mg. **Jovana Martinovića**
- Suorganiziranje V simpozijuma pasionske baštine Boke kotorske
- Učešće na proslavama dana grada Omiša, županije Dubrovačko neretvanske i prisustvo na sastanku Hrvata svijeta u Zagrebu
- Organiziranje predstavljanja izdavačke kuće „Školska knjiga“ i knjige „Pelazg na mazgi“ autora **Petra Gudelja** iz Zagreba

LIPANJ

- Upis završenih srednjoškolaca na sveučilišta u Republici Hrvatskoj
- Godišnja Skupština Društva

Usvojen i plan rashoda i prihoda za 2006.god. u iznosu od 58.400,00 eura

- Promocija godišnjaka „Bokeški ljetopis“
- Priprema izložbe „Kulturna, sportska i zanatska prošlost Tivta“
- Izložba fotografija sa područja Bara autora **Ante Bakovića** i **Ilije Vukotića**
- Tiskanje Glasnika br.21

SRPANJ

- Veče poezije pjesnika Alfrevića, predstavljanje knjige i otkrivanje biste
- Sportski susreti mladih Kotora i gradova iz Hrvatske
- Organiziranje koncerta mandolinskog orkestra „Sanctus Domnio“ iz Splita u suradnji sa KZU „Napredak“ iz Gornje Lastve i HMI Podružnice Split

KOLOVOZ

- Ljetovanje djece iz Boke i Crne Gore u Zagrebu u organizaciji grada Zagreba i Turističke zajednice grada Zagreba
- Tiskanje Glasnika br.22
- Organiziranje nogometne utakmice veterana Hajduka sa ekipama iz Kotora, Tivta i Bara

RUJAN

- Učešće na „Tjednu Hrvatskih manjina“ u Zagrebu uz prezentaciju izdavačke djelatnosti
- Predavanje o bici kod Lepanta, predavač **Tonči Tadić**, saborski zastupnik

- Promocija knjige „Zaljev svetaca“
- Obilježavanje 5-e godišnjice Društva
- Organiziranje posjete polaznika dopunske nastave na hrvatskom jeziku Lapadu
- Organiziranje izložbe, predstavljanje „Bokeškog ljetopisa“ uz prigodan muzički program u gradu Omišu
- Prezentacija izdavačke djelatnosti „Školske knjige“ iz Zagreba u Kotoru

LISTOPAD

- Multimedijalna izložba „Hrvatska narodna glazbala u vremenu i prostoru“ u sklopu programa HMI-Zagreb
- Tiskanje Glasnika br. 23

STUDENI

- Organiziranje tjedna filmova „Hrvatske kinoteke“ u gradovima Crne Gore u suradnji sa kinotekom iz Podgorice i NZCH – Zagreb
- Organiziranje susreta medicinara Hrvatske i Crne Gore o jednoj aktualnoj temi

PROSINAC

- Tiskanje kalendara i čestitki za Božić i Novu godinu
- Organiziranje predstave Hvarskog pučkog kazališta „Muke sv.Lovrinca“ povodom božićnih blagdana.
- Tiskanje glasnika br.24

Usvojen je i plan rashoda i prihoda za 2006.god. u iznosu od 58.400,00 eura. Očekuje se da će se prihodi ostvariti sufinanciranjem od strane institucija i tvrtki iz Hrvatske i Crne Gore, ne samo u iskazanom cifarskom iznosu, već će se neke aktivnosti i direktno financirati kao što su humanitarni programi, ljetovanje djece u Zagrebu, kulturne manifestacije, znanstveni skupovi, dio izdavačke djelatnosti, a značajna sredstva se očekuju i po osnovu uplate članarine.

KRONIKA DRUŠTVA

Održana promocija „Hrvatskog glasnika“

17. lipnja 2006. u Tivtu je održana promocija „Hrvatskog glasnika“. Promociji je nazočio i predsjednik Turističke zajednice grada Zagreba Vladimir Velnić, s kojim je razgovarano o realizaciji zacrtanih aktivnosti Hrvatskog građanskog društva za 2006. Dogovoreno je ljetovanje naše djece u Zagrebu u drugoj polovici kolovoza.

Veče bokeške kužine priredila je Vlasta Mandić i njena klapa

Sjednica Predsjedništva

20. lipnja 2006. održana je XXII. sjednica Predsjedništva Hrvatskog građanskog društva Crne Gore. Glavna tema razgovora je bila održavanje Skupštine Društva u Tivtu 23. lipnja.

Odobrena sredstva od igara na sreću

21. lipnja 2006. Komisija za raspodjelu djela prihoda od igara na sreću za 2006. Ministarstva rada i socijalnog staranja Republike Crne Gore odobrila je Hrvatskom građanskom društvu tražena sredstva za kandidirani pojeekat.

Pripreme za postavljanje biste

22. lipnja 2006. Hrvatsko građansko društvo je programom za srpanj predvidjelo održavanje značajne kulturne manifestacije posvećene pedeset godina smrti velikana hrvatske i bokeljske poezije Frana Alfirevića. U povodu toga stručna ekipa zavoda za zaštitu spomenika kulture iz Kotora (Zorica Čubrović, Jasmina Grgurević, Marina Knežević, Slavica Lompar i Miro Franović), sekretar za kulturu i društvene djelatnosti Općine Kotor Ljubo Radović, dr. Miloš Milošević, don Srećko Majić i Tripo Schubert u ime HGD, sastala se na otoku gospe od Škrpjela dana 22. lipnja 2006.god, kako bi dogovorila neophodne detalje oko postavljanja biste F.Alfirevića.

Proslavljen Dan državnosti Hrvatske

23. lipnja 2006. predstavnici Hrvatskog građanskog društva su prisustvovali prijemu u povodu Dana državnosti Republike Hrvatske kojega je organizirao generalni konzul na otoku Gospe od milosti u Tivatskom zalivu.

Tim povodom poslate su čestitke generalnom konzulu Republike Hrvatske u RCG Ivici Škariću, predsjedniku Republike Hrvatske Stjepanu Mesiću i hrvatskom premijeru Ivi Sanaderu.

Susreti u Zagrebu

26 – 28. lipnja 2006. u Zagrebu tajnica Hrvatskog građanskog društva Marija Nikolić susrela se s ravnateljicom HRM Katarinom Fuček. Ravnateljica je informirana o dosadašnjim projektima i svim aktivnostima HGDCG.

Podržana je podružnica HRM iz Splita u traženju novčane pomoći za organizaciju koncerta mandolinskog orkestra „Sanctus Domnio“ u Tivtu, Gornja Lastva koji je planiran za 6. srpnja. Ova je molba izričito odbijena uz obrazloženje kako se onaj tko organizira koncert (i sve druge projekte) mora rukovoditi odobrenim iznosom ili sam naći sponzore. HMI ne može podržati ovaj projekt, jer nije unaprijed najavljen iznos koji je namijenjen za gostovanje splitskog orkestra u Makedoniju.

U Ministarstvu vanjskih poslova i europskih integracija, Upravi za hrvatske manjine, Marija Nikolić je razgovarala s Bernardom Periš, načelnicom odjela.

Na prijemu kod gospodina Vladimira Velnića, predsjednika Turističke zajednice grada Zagreba, tajnica HGDCG je uručila pisma i razgovarala o predstojećoj manifestaciji postavljanja biste pjesnika Frana Alfirevića na otoku Gospe od Škrpjela i mogućnosti njezinog financiranja od Grada Zagreba. Razgovarano i o drugim temama vezanim za dosadašnje i buduće aktivnosti društva i međusobnu suradnju.

U Poglavarstvu grada Zagreba Marija Nikolić je uručila pismo kabinetu gospodina Iva Jelušića za gradonačelnika

KRONIKA DRUŠTVA

Bandića s prijedlogom Ugovora o oglašavanju u „Hrvatskom Glasniku“.

Obavljen je razgovor i s predsjednikom Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske dr. Radomirom Pavićevićem o tiskanju knjige pjesama pjesnika Frana Alfirevića i o njezinoj promociji planiranoj 29. srpnja. Dr. Pavićević je predložio neka u programu manifestacije o Alfireviću govori i Branko Banjević.

Seminar u Petrčanima

1 - 9. srpnja 2006. profesorica Ljiljana Markić i profesorica Irena Gros sudjelovale su seminaru za učitelje pripadnika hrvatske nacionalne manjine u inozemstvu i iseljenika u Petrčanima nedaleko od Zadra.

Čestika konzulatu USA

4. srpnja 2006. predsjednik HGDCG dr. Ivan Ilić uputio je povodom Dana nezavisnosti SAD čestitku američkom konzulatu u Podgorici.

Splitski umjetnici u Gornjoj Lastvi

6. srpnja 2006. u Gornjoj Lastvi je upriličen izniman kulturno umjetnički program. Naime, na putu za Makedoniju, u Tivtu su se zadržali splitski umjetnici i program namijenjen gostovanju u Bitoli izveli i u Gornjoj

Lastvi. U župnoj crkvi je koncert održalo Gradsko mandolinsko društvo „Sanctus Domnio“ pod ravnanjem dirigenta **Vladimira Lukasa**. Tijekom koncerta svoje je pjesme kazivala pjesnikinja Maja Tomas. Ispred doma kulture su, na otvorenom, bile izložene nesvakidašnje skulpture, aktovi, kipara Stanislava Bavčevića. Posebno je zapažena bila izložba „Građevine od bračkoga kamena u Splitu i svitu“ autorice Branke Bezić Filipović, voditeljice podružnice HMI Split. Cijela je manifestacija pobudila veliki interes te se odvijala pred brojnom publikom u kojoj je bio i monsijor Ilija Janjić, biskup kotorski. Po završetku

programa, i umjetnici i građani koji su u njoj uživali, uz zajedničku pjesmu su nastavili druženje u Gornjoj Lastvi. Bila je to jedna vrlo ugodna večer jednako za goste iz Splita kao i za domaću publiku. Manifestaciju su zajednički organizirali Hrvatska Matica Iseljenika – podružnica Split, Hrvatsko građansko društvo Crne Gore i domaćin Kulturno zavičajno udruženje „Napredak“ Gornja Lastva.

Dani Zagreba u Podgorici

11. srpnja 2006. urednica „Hrvatskog glasnika“ Tamara Popović u Zagrebu je razgovarala s gradonačelnikom Milanom Bandićem, predsjednikom Turističke zajednice Grada Zagreba Vladimirom Velnićem i pomoćnikom pročelnika za zdravstvo dr. med. Tihomirom Majićem. Osim što su napravljeni prilozi za „Hrvatski glasnik“ i dogovorene smjernice buduće suradnje, važno je reći kako je prilikom tog susreta gradonačelnik Bandić pokazao spremnost za organiziranje u rujnu trodnevne manifestacije Dani Zagreba u Podgorici, koju je dan kasnije potvrdio prilikom susreta s gradonačelnikom Podgorice Miodirom Mugošom.

Posjeta Vidmarovića

25. srpnja 2006. Hrvatsko građansko društvo posjetio je pomoćnik ravnatelja Otvorenog pučkog učilišta iz Zagreba gospodin Đuro Vidmarović. Potpredsjednik HGDCG Tripo Schubert s njim je razgovarao o budućoj suradnji oko izdavačke djelatnosti.

Trening centar u Kotoru

25. srpnja 2006. potpredsjednik Hrvatskog građanskog društva Tripo Schubert razgovarao je s kap. Gordanom Barakom. Tvrtka „Adria Mare“ iz Šibenika, posredstvom našeg društva planira registrirati tvrtku u Crnoj Gori i otvoriti trening centar za obuku pomoraca i edukaciju odraslih u Kotoru.

Susret sa Božićem

26. srpnja 2006. direktor tvrtke SSM iz Splita gospodin Ratko Božić prilikom boravka u Kotoru posjetio je Hrvatsko građansko društvo u vezi dalje suradnje i sufinanciranja Hrvatskog glasnika. Razgovoru su prisustvovali predsjednik HGDCG dr. Ivan Ilić, potpredsjednik Tripo Schubert, Dario Musić i urednica Glasnika Tamara Popović.

Poziv na godišnjicu u Vukovaru

1. kolovoza 2006. Hrvatsko građansko društvo posjetio je dr. sc. Milorad Nikčević iz Osijeka, koji je s potpredsjednikom HGDCG Tripom Schubertom razgovarao u vezi inicijative Matice Hrvatske iz Vukovara da delegacija Hrvata Boke

KRONIKA DRUŠTVA

bude nazočna godišnjici i polaganju vijenaca 18. studenoga 2006. u Vukovaru.

Postavljena bista Alfirevića

29. srpnja 2006. na otoku Gospa od Škrpjela kod Perasta otkrivena je bista bokeljskom pjesniku Franu Alfireviću, u

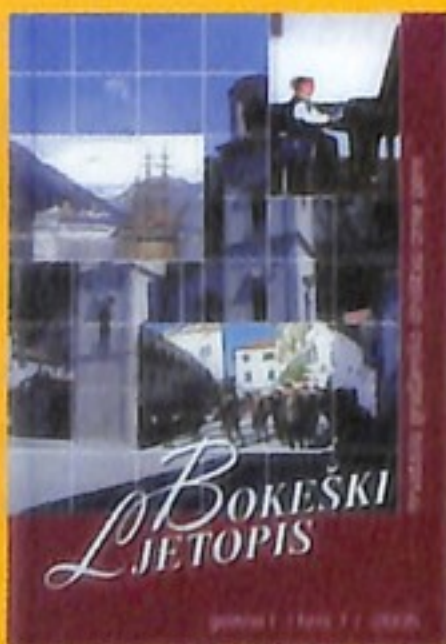
organizaciji Hrvatskog građanskog društva Crne Gore, a u povodu 50-te obljetnice njegove smrti. Uz prigodni recital, glazbeni program i film HRT o Franu Alfireviću, predstavljena je knjiga «Odabrane pjesme i proza Frana Alfirevića», u izdanju Hrvatskog građanskog društva Crne Gore i Nacionalne zajednice Crnogoraca u Hrvatskoj. Pokrovitelj manifestacije je Općina Kotor i Poglavarstvo grada Zagreba.

IZDAVAČKA DJELATNOST

Odabrane pjesme i proza Frana Alfirevića

Knjiga "Odabrane pjesme i proza Frana Alfirevića" tiskana je u povodu 50-te obljetnice od njegove smrti i postavljanja biste na otoku Gospe od Škrpjela. Izdavači su Hrvatsko građansko društvo Crne Gore i Nacionalna zajednica Crnogoraca Hrvatske. Glavni urednik je potpredsjednik HGDCG Tripo Schubert, tehnički urednik Dario Musić, fotografije potpisuje Stevan Kordić, kompjuterski dizajn TRICEN iz Kotora, a tisak SKANER STUDIO iz Zagreba. Sufinancijer je Vijeće za nacionalne manjine Republike Hrvatske. Odabir pjesama i proze djelo je dr. Miloša Miloševića, a literaturu su stavili na raspolaganje obitelj Pasković (Vlatko i Magali Alfirević Pasković, rodica Frana Alfirevića) iz Sinja, Željko Brguljan iz Zagreba, Ljiljana Markić iz Kotora i generalni vikar kotorske biskupije don Anton Belan.

Bokeški ljetopis

Bokeški ljetopis ima dva dijela: u prvomu, koji obuhvaća nešto više od polovice tiska, govori se o sadašnjem trenutku u Crnoj Gori i djelovanju Hrvata u aktualnim demokratskim, ekonomsko-socijalnim i kulturnim uvjetima. Dani su znanstveni i kulturni radovi autora iz redova naše zajednice. Posebna pažnja posvećena je aktivnostima na zaštiti i održavanju spomenika kulture i prirodnih ljepota, upućujući na njihovu vrijednost u

kontekstu turističke valorizacije i ostalih grana regionalne i nacionalne privrede. Afirmira se književnost, publicistika, tisak... a predmet zanimanja je i film, televizija, slikarstvo. Cilj je promicati one kulturne vrijednosti kojima se posebna pažnja posvećuje u svim europskim zemljama. Teme su birane u skladu sa zanimanjem Hrvata na ovim prostorima, ali je uvažen i interes ostalih čitatelja.

U drugom dijelu Bokeškog ljetopisa, objavljeni su radovi uglednih povjesničara, osobito onih koji su objavili knjige i rasprave o našoj tisućljetnoj povijesti. Mnogi od njih, poput don Ive Stjepčevića, don Antona Miloševića, don Nike Lukovića, Antona Dabinovića, don Gracije Brajkovića... temeljito su se bavili prošlošću Boke i time, još za života, stekli velik ugled i izvan granica naše domovine. Velik dio ranije napisanoga i sad je višestruko zanimljiv široj čitateljskoj publici, a ta djela mogu djelovati edukativno na mlađe generacije.

Konačno, ovim projektom smo htjeli sačuvati živo sjećanja na naše korijene, na ostavštinu naših predaka i pisanu riječ o njoj, kako bi nas te vrijednosti nadahnjivale sačuvati svoj identitet i učvršćivati ugled zemlje u kojoj živimo kao moderne europske multinacionalne i multikulturne države.

Izdavači godišnjaka Bokeški ljetopis su Hrvatsko građansko društvo Crne Gore i grad Omiš. Glavni urednik je Tomo Grgurević, tehnički urednik Dario Musić, recenzent Jovan J. Martinović, a lektor prof. Ivo Herenčić. Članovi redakcije su Tomislav Grgurević, Jovan J. Martinović, Tripo Schubert, Dario Musić i Joško Kaštelan. Pripremu je uradio Tricen iz Kotora, a tiskana je u tiskari "Franjo Kluz" u Omišu.

Bokeški ljetopis tiskati će se jednom

godišnje.

Želja nam je uspostaviti i kontakt a čitateljima, kao i s iskusnim izdavačima kako bismo stalno poboljšavali kvalitetu Ljetopisa. Očekujemo pomoć svih dobrih ljudi – uzdajući se kako će ta pomoći biti i dobra podrška, kako bi projekt uspio i Bokeški ljetopis stao na noge i dugo živio na zadovoljstvo Hrvata i svih stanovnika Boke kotorske i našega šireg zavičaja.

Barani u Mlecima

16. lipnja 2006.

izašla je iz tiska knjiga «Barani u Mlecima» autora dr. sc. Lovorke Čoralić iz Zagreba, a u izdanju Hrvatskog građanskog društva Crne Gore, podružnice Bar i "Dom i svijet" iz Zagreba.

Štampanje knjige su pomogli: Poglavarstvo grada Zadra, Ured za kulturu i Županija grada Zadra, Ministarstvo kulture i Ministarstvo manjina RCG.

Ova knjiga nastala je u sklopu višegodišnjih istraživanja hrvatsko-talijanskih, ponajprije hrvatsko-mletačkih povijesnih i kulturnih veza i prožimanja od strane autora dr.sc. Lovorke Čoralić. Proučavajući obilje raznovrsne građe iz arhiva i knjižnica neprijeporno važna sastavnica u sklopu tih istraživanja bile su hrvatske migracije u Mletke, te povijest pojedinih hrvatskih zavičajnih skupina u gradu na Lagunama. Najvažnije mjesto među njima nesporno imaju hrvatske iseljeničke skupine zavičajem s područja od Boke kotorske do grada Bara, koje su svojom brojnošću, ugledom i prepoznatljivim obilježjima pridonosile općem ugledu i priznanju hrvatske dijasporu u Mlecima tijekom dugoga niza prošlih stoljeća.

U sjećanje na Iva Brkanovića

„Za sve vrijeme života u Zagrebu moja osjećanja vezana su neodoljivom ljubavlju prema mojem Kotoru i Boki. Stoga sam sa uzbudljivom radošću, koristeći svako slobodno vrijeme i ljetne praznike, dolazio u moje rodno mjesto“, govorio je Ivo Brkanović

Ivo kao mali admiral, 1917.

Proslava Dana Bokeljske mornarice ove godine obilježena je svečanom akademijom 25. lipnja u koncertnoj dvorani Muzičke škole Kotor (crkva Sv. Duh), a u povodu 100-godišnjice rođenja kompozitora Iva Brkanovića (1906 - 2006) iz Kotora (Škaljari).

Svoje izlaganje o Ivu Brkanoviću admiral Bokeljske mornarice dr. **Miloš Milošević** započeo je riječima: „Sigurno se dobar broj vas prisutnih sa čuđenjem pita zašto je na akademiji jedne memorijalne pomorske organizacije kao što je Bokeljska mornarica, kao tema uzet lik jednog muzičara i kompozitora i njegov odnos prema Boki. Odgovor je jednostavan. Ne radi se samo o vjernom članu i prijatelju naše organizacije, a rođenom u malenom bokeljskom selu Škaljarima, nego o sinu efektivnog kapetana Mornarice Mata Brkanovića, pa i o Ivu kao malom admiralu iz daleke 1917. god“.

Prije ravno 30 godina Ivo Brkanović predao je Milošu Miloševiću rukopis svojih sjećanja na njegov manje poznat, a vrlo težak uspon iz siromašne obitelji malenog sela Škaljari i bokeljske glazbene prilike 20-tih i 30-tih godina prošlog stoljeća, u kojima se on počinje razvijati, pod nazivom „Ivo i Boka“.

Škaljare dvadesetih godina XX. stoljeća Brkanović s pravom naziva „najsiriomašnije selo u Boki Kotorskoj“.

Dolaskom glazbenika Tripa Tomasa, bivšeg člana „Mornaričke glazbe“ iz Tivta, koji se tada trajno nastanio u Škaljarima, organizira se tečaj o osnovnim glazbenim znanjima i svira nja na pojedinim instrumentima, a osniva se i tamburaški zbor.

To je bio idealan ambijent za glazbeni razvitak mladog Iva Brkanovića. Počeo je muzicirati u «Škaljarskoj glazbi», a u zboru je pjevao drugog tenora. Uskoro se okušao i kao kompozitor. Tako, „jedne godine za blagdan Gospe od snijega 5. kolovoza ja sam uvježbavao crkvene pjesme za tu proslavu i napisao „Misu sv. Jeronima“ bez ikakvih znanja osnovnih kompozicijskih pravila, harmonije, kontrapunkta i drugog. Ta misa ne pokazuje ama baš ništa iz čega bi se dao naslutiti moj

Prvi statut – 26. lipnja 1463.

Sve svečanosti Bokeljske mornarice kroz povijest bile su priređivane: u XIV. stoljeću za sv. Nikolu, zaštitnika pomoraca, mornara i putnika, a u XVI. stoljeću za svečanosti sv. Tripuna, patrona grada Kotora. Prvi vjerodostojan dokument o postojanju bratovštine „Pobožno društvo kotorskih pomoraca, datira od 27. travnja 1353. god, pod nazivom „Pia sodalitas naviculatorum Chatarensium“.

Drugo sačuvano srednjovjekovno ime je „Bratovština sv.

Nikole momara iz Kotora“ iz 1463. god. (Confraternitas Sancti Nicolai Marinarioram de Catharo), koje se spominje u prvom objavljenom Statutu Bokeljske mornarice.

Današnji naziv je „Plemenito tijelo Bokeljska mornarica“ ili samo „Bokeljska mornarica“, koje je dobila 1859. god. za vladavine Austro-ugarske monarhije.

Dan Bokeljske mornarice slavi se 26. lipnja, jer je toga dana davne 1463. godine donesen prvi Statut Bokeljske mornarice.

glazbeni talent. Ja sam i dalje vježbao taj naš Zbor i povremeno za njega nešto napisao, istim neuspjehom kao i „Misu sv. Jeronima“ - prisjeća se Brkanović i dodaje: „U takvom glazbenom ozračju razvijala se pomalo moja osobnost i raslo moje oduševljenje za muziku“.

Zaposlivši se u krojačkoj radionici

vezana su neodoljivom ljubavlju prema mojem Kotoru i Boki. Stoga sam s uzbudljivom radošću, koristeći svako slobodno vrijeme i ljetne praznike, dolazio u moje rodno mjesto“.

Godine 1934., pred svoj diplomski ispit na Akademilji, a kako bi došao do sredstava za život, Brkanović je održao u

Kotoru izvanredno uspjeti koncert svojih kompozicija, dirigirajući u atriju katedrale na otvorenom sjedinjenim zborovima Sv. Tripuna i Srpskog pjevačkog društva „Jedinstvo“, što je svjedočilo i o tadašnjoj prisnoj vjerskoj suradnji. Četiri godine kasnije organizira kompozitorsku večer u dvorani Hrvatskog glazbenog zavoda, što mu je omogućilo osigur-

anje neophodnih prihoda za obitelj.

Na kraju svojeg autorskog sjećanja na Boku, Brkanović pokušava objasniti svoje emotivno raspinjanje između Zagreba i Kotora, ali još više, problem svoje velike vezanosti za bokokotorski folklorni melos. Znajući kako stvaralaštvo treba imati biljeg zemlje i naroda kojem pripada, Brkanović sam konstatira da je najviše živio i radio u Zagrebu, pa smatra da bokeljski folklor ne bi mogao biti njegova dominantna crta, navodeći pritom precizno svega dvije pjesme u kojima se otkriva pravi bokeljski folklorni citat: „Kotor gradi bijela vila,“ za glas i glasovir i simfonijska pjesma o Perastu „Živo srce u mrtvom gradu“.

Ljubav prema moru i prema majci utkao je u svoj „Ekvinocij“. Na njegovoj izvedbi pola zbora plakalo je od uz-

buđenja. „Tada sam bio sretan jer je to bio znak uspjeha. Sjećam se rado i jednog oratorija „Stabat mater“ koji sam napisao na osnovu teksta prevođa iz XVI – XVII. stoljeća, s mnogo starohrvatskih arhaizama. Oduševio sam se i veoma sam zadovoljan kako je to djelo primljeno. Taj put od „Bokeškog kola“ do „Stabat mater“ vrlo je velik i teško sam išao njime jer je tražio veliko iskustvo“ - piše Brkanović. Dr. Miloš Milošević je završio izlaganje riječima Iva Brkanovića „Pogledaj cijelu Boku, sve te visoke planine, to je velika ljepota, ali u nekoj svojoj tragičnosti. Zbog toga sam se trudio da u svoje djelo unesem svu tu ljepotu i svu tu tragičnost“.

Nakon osvrta dr. Miloševića, u programu izvedene su Brkanovićeve kompozicije: „Svita za male“ i „Teme s varijacijama“ za klavirom Andrea Orlando, te „Uspavanka“, „Oj goro jelova“ i „Kotor gradi bijela vila“ koje je pjevala sopranistica Marina Cuca, za klavirom Ana Mihaljević. Idućeg dana, 26. lipnja 2006.god. za Dan Mornarice, svečanost je počela formiranjem Glavnog odreda ispred Doma pomoraca i predajom prijavka kap. **Iliji Radoviću**, viceadmiralu. Zatim je gradonačelnica **Marija Čatović** Mornarici predala državnu zastavu ispred Skupštine općine Kotor. Odred je obišao grad, te ispred glavnih gradskih vrata dao prijavak dr. Milošu Miloševiću, admiralu, a gradonačelnica mu je predala ključeva grada Kotora (srednjovjekovna simbolika iz doba Venecija). Nakon ovog ceremonijala, odred je zajedno s Gradskom muzikom ušao u grad i na Trgu od Oružja odigrano je tradicionalno kolo Bokeljske mornarice, organizacije stare dvanaest stoljeća. **Ilija Radović**

Ivo kao najmlađi admiral Bokeljske mornarice sjedi na podu, s lijeve strane, naslonjen na oca

Paska Težaka u Zagrebu, imao je prigodu 1925.god. izravno pratiti Operni festival slavenske muzike i izbliza doživjeti sva velika glazbena djela u izvedbi vrhunskih profesionalaca.

„Ta ogromna literatura obuzela je potpuno čitav moj organizam, ulazila u sve pore, u sva osjetila i u uzbuđenom oduševljenju usmjerila moj budući put“ - komentirao je Brkanović.

Dvije godine nakon toga uvjetno je primljen na Srednju školu Muzičke akademije, a 1930. god. već se našao u kompozitorskoj klasi prof. Blagoja Berse. Tu počinje svoja značajna ostvarenja „Uspavanku“ i „Bokeljsko kolo“.

I pored takvog značajnog prodora u zagrebačku sredinu, Brkanović u svojim bilješkama doslovno zapisuje: „Za sve vrijeme života u Zagrebu moja osjećanja

Blagoslov kamena temeljca za konkatedralu sv. Petra Apostola u Baru

Novi hod i novi život

Nakon gotovo 70 godina od upućivanja prvog zahtjeva za izgradnju crkve u novom dijelu Bara, na Topolici postavljen kamen temeljac za izgradnju konkatedrale

Nedjelja, 16. srpnja za vjernike katedralne župe Bar, Barske nadbiskupije, ali i katoličke crkve u Crnoj Gori općenito, ostat će datum koji će se dugo pamtit. Naime, toga dana nakon gotovo 70 godina od upućivanja prvog zahtjeva za izgradnju crkve u novom dijelu Bara, na Topolici (novom dijelu Bara) postavljen je kamen temeljac za izgradnju konkatedrale sv. Petra Apostola.

Ovaj, bez pretjerivanja, povijesni čin došao je nakon mukotrnog čekanja uvjetovanog II svjetskim ratom, komunizmom, te mračnim razdobljem etničkih i vjerskih sukoba tijekom 90-ih godina. Za to vrijeme na čelu Barske nadbiskupije izmijenjala su se 4 nadbiskupa (dr. Nikola Dobrečić, Aleksandar Tokić, Petar Perkolić, Zef Gashi), te mnogo gradonačelnika Bara.

Prvi zahtjev upućen je još 1937. godine, a godinu dana kasnije bilo je pripremljeno i idejno rješenje crkve po projektu zagrebačkog arhitekta Narančića. Budući je lokacija za crkvu sv. Josipa, kako je tada navedeno, bila predviđena u predjelu tadašnjeg Novog Bara – Pristana, što je danas zona Luke Bar, nakon rata zahtjev je morao biti inoviran, no tadašnje komunističke vlasti nisu imale odviše sluha za ovu inicijativu. Nakon brojnih ponovljenih zahtjeva, konačno 9. ožujka ove godine Skupština Općine Bar donijela je odluku o dodjeli lokacije Barskoj nadbiskupiji.

Istine radi, treba naglasiti kako su u poslijeratnom razdoblju Barskoj nadbiskupiji, kao i drugim vjerskim zajednicama, oduzeti veliki zemljišni kompleksi od kojih većina nikada nije vrać-

Apostolski nuncij msgr. Eugenio Sbarbara, kardinal Theodore McCarrick i nadbiskup barski msgr. Zef Gashi

ena pravom vlasniku, tako ovaj čin Države i Općine treba tumačiti i kao akt dobre volje, ali i kao dug prema vjerskim ustanovama koje su u jednom razdoblju bile jako uskraćene za mnoga prava, a vjerski službenici nerijetko i progonjeni.

Lijepa je podudarnost što će se konkatedrala sv. Petra Apostola graditi u neposrednoj blizini ostataka ranokršćanske crkve iz VI. stoljeća. Govoreći o katedralnim crkvama grada Bara i Barske biskupije, od XI. stoljeća nadbiskupije, spomenut ćemo najprije crvu sv. Teodora (Todora) mučenika, koja se spominje u nekim vrelima iz X. i XI. stoljeća. Nakon što je, kako se pretpostavlja, ova crkva stradala u požaru, sagrađena je u XI. stoljeću prekrasna

katedrala sv. Jurja (Đura), koja je dugi niz godina bila katedralna i metropolitska crkva. Nakon njezina oskrnuća i pretvaranja u džamiju početkom XVII. stoljeća, katedrala je konačno uništena u nedostatno objašnjenjanoj eksploziji 1881. godine. Sredinom XIX. stoljeća, tadašnji barski nadbiskup Karl Pooten, uz mnogo poteškoća, sagrađio je katedralu Bezgrješnog Začeca Blažene Djevice Marije, jednu od prvih u svijetu nakon proglašenja ove crkvene dogme. Katedrala na Gretvi već dugi niz godina niti lokacijom, niti veličinom ne zadovoljava potrebe vjernika Bara i Barske nadbiskupije, osobito u vrijeme velikih blagdana. Zbog toga se već godinama glavna gradska misa održava u crkvi sv. Nikole, koja je zap-

Nagovještaj promjena

Doista, bilo je lijepo, svečano i uzvišeno u nedjelju, 16.srpnja 2006. godine. Ostvaren je san više naraštaja barskih katolika. Ipak, neke stvari su ostale nedorečene. Primjerice, zbog čega ovom uistinu velikom slavlju nije nazočio nitko od hrvatskih biskupa (Hrvatske i BiH), kao i biskupa Srbije i Vojvodine. Razloge njihovog nedolaska možemo samo nagađati, te nije uljudno ovom prigodom govoriti više na tu temu. Također, slučaj je htio (treba li kršćanin vjerovati u slučajnosti?) što je ovo bila posljednja misa dosadašnjeg barskog i zubačkog župnika p. **Krešimira**

Djakovića, koji je dobio premještaj u Zagreb, a na njegovo mjesto neće doći nitko od redovnika Hrvatske provincije Družbe Isusove, koja je gotovo 20 godina duhovno skrbila o vjernicima župa Bar i Zupci. Imajući u vidu kako je Bar najjužnija župa u kojoj se misi na hrvatskom jeziku, nedolazak hrvatskih biskupa i povlačenje redovnika Družbe Isusove iz Bara teško može biti protumačeno kao puka slučajnost, već kao nagovještaj nekih krupnijih promjena i procesa na regionalnom i globalnom planu od kojih nije pošteđena ni Crkva.

ravo kapela podignuta uz nadbiskupsku palaču, poznatiju kao Biskupada, te je i ona dimenzijama neadekvatna sve većem broju vjernika.

Uz nazočnost velikog broja vjernika iz Bara, Zubaca, Sušnja, Brce, Sutomora, kao i drugih, udaljenijih župa Barske nadbiskupije i Kotorske biskupije, svečano euharistijsko slavlje predvodio je Uzoriti kardinal **Theodore McCarrick**, apostolski nuncij u Beogradu msgr. **Eugenio Sbarbara**, msgr. **Zef Gashi**, nadbiskup barski, nadbiskupi Skadra i Tirane, biskupi Kotora i Sape, te svećenici i redovnici iz više biskupija. Svečanoj svetoj misi nazočili su potpredsjednik Vlade RCG **Miroslav Ivanišević**, ministri **Miće Orlandić** i **Jusuf Kalamperović**, gradonačelnica Bara **Anka Vojvodić**, te predstavnici Pravoslavne crkve, Islamske vjerske zajednice i diplomatskog kora u Crnoj

Gori. Pjevao je crkveni pjevački zbor „Sv.Matej“ iz Dobrote.

Nakon mise, kardinal McCarrick u pratnji biskupa, blagoslovio je kamen temeljac za konkatedralu sv.Petra Apostola, iznad kojeg se uzdiže lijepi mramorni križ.

U svojoj pozdravnoj riječi, kardinal McCarrick je prenio pozdrave „60 milijuna katolika iz SAD“, ističući kako je osobito počašćen što je pozvan blagosloviti ovaj kamen temeljac, te pozvao na „novi hod i novi život“. Dodao je kako je za njega „Crna Gora vrlo važna zemlja, ne samo zbog slavne povijesti, nego još više zbog mogućnosti sadašnjeg života svih građana“. Rekao je i to kako taj novi hod i život nisu mogući bez Krista i Evandjelja, koji moraju biti temelj našeg života.

Apostolski nuncij msgr.Sbarbara prenio je blagoslov i pozdrave Svetog

Prva lopata za kamen temeljac

Oca pape Benedikta XVI, ističući kako „katedrala neće biti samo ukras grada,

već mjesto susreta s Bogom, otvorenih vrata za sve one željne ljubavi i istine. Bit će to mjesto temeljnih kršćanskih i ljudskih vrednota“, rekao je, između ostalog, msgr. Sbarbara.

Msgr. Zef Gashi, nadbiskup barski naglasio je kako odabir patrona konkatedrale nije slučajan. Sveti Petar je simbol kršćanskog jedinstva, suživota, drevnosti, on je prvi rimski biskup, čiji su nasljednici sve pape kroz povijest Crkve. Zanimljiva povijesna analogija je kako se posljednji barski biskup, odnosno prvi barski nadbiskup iz 1089. godine zvao upravo Petar, za kojeg je u znamenitim barskim epitafima zabilježeno kako je bio „dobar i krotak pastir Božji“.

Ispred Odbora za gradnju konkatedrale u osnivanju, **Ivan Jovović** je istakao kako je „razvitak Bara dugi niz stoljeća bio povezan s Dukljansko-barskom nadbiskupijom, koja je stožer zapadne kulture na crnogorskom prostoru. Jovović je dodao kako će „izgradnjom nove katedrale, simbolički biti uspostavljena povijesna vertikala Duklja – Zeta – Crna Gora, te kako akt o dodjeli lokacije možemo tumačiti kao namjeru Crne Gore slijediti najdublje slojeve vlastite državnosti i duhovnosti“.

Gradonačelnica Bara **Anka Vojvodić**, pozdravljajući nazočne, podsjetila je na „multietničku i multikonfesionalnu tradiciju ovog grada, te napore općinske uprave konačno pozitivno riješiti zahtjev najstarije institucije na ovim prostorima“. Istakla je također

Svečanoj svetoj misi nazočili su potpredsjednik Vlade RCG Miroslav Ivanišević, ministri Mićo Orlandić i Jusuf Kalamperović, gradonačelnica Bara Anka Vojvodić, te predstavnici Pravoslavne crkve, Islamske vjerske zajednice i diplomatskog kora

kako je neobično ponosna što su u vrijeme njezinog mandata „sve tri konfesije započele izgradnju svojih hramova, te što to na najljepši način oslikava tradiciju dobrih međunacionalnih i međuvjerskih odnosa“.

Barski katedralni župnik p. **Krešimir Djaković** je pročitao pismo barskog nadbiskupa u miru msgr. **Petra Perkolića**, koji je zbog bolesti bio spriječen nazočiti skupu. U svom pismu msgr. Perkolić ističe kako je „maraton trajao jako dugo, promjenila su se četiri nadbiskupa, nuđene su neadekvatne lokacije na periferiji. Mislili smo kako nam

je mjesto u centru grada, jer nismo pridržavali, već svoji na svome“. Msgr. Perkolić kao posebno bogatstvo Bara ističe „suživot raznih vjera, nacija i jezika, te kako je suživot viši stupanj od tolerancije i podnošenja, gdje se svojim dičiš, a tuđe poštuješ“. Nadbiskup u miru također ističe kako će „ovaj hram biti mjesto u kojem će se slaviti Bog, a učiti, voljeti i poštivati čovjek, bit će to mjesto prisustva Boga među ljudima i susreta čovjeka s Njim, mjesto za svakog željnog Boga, istine, pravde i ljubavi“.

Vladimir Marvučić

Blagoslov župne crkve sv. Ivana Krstitelja u Zupcima

Počast patronu župe

U živopisnom selu Zupci nadomak Bara, jednoj od najstarijih župa Barske nadbiskupije, na blagdan sv. Ivana Kr-

stitelja, 24. lipnja 2006. godine, svečano je blagoslovljena i otvorena župna crkva posvećena upravo ovom svecu,

koji je ujedno i patron župe.

Povijesni izvori kazuju da se crkva sv. Ivana Krstitelja prvotno nalazila u

Svečana misa u crkvi sv. Ivana Krstitelja u Zupcima

blizini današnjeg pravoslavnog manastira Ribnjak, te da je sagrađena u vrijeme kraljice Helene Anžuvinske, za čije je vladavine diljem primorja sagrađeno mnogo crkava i samostana. Crkva je nakon stoljeća uspona, ali i pustošenja tijekom turskog perioda, sredinom XIX. stoljeća „prenešena“, tj. relocirana na mjesto gdje se danas nalazi. Ostala je narodna predaja da je skupina zubačkih mladića, prenoseći kamenje, umrla od teškog rada i iscrpljenosti, te su Zupčani na taj način i životima posvjedočili svoju vjeru u Gospodina, kojeg se nisu odrekli ni u najvećim iskušenjima. Crkva je više puta obnavljana, da bi u katastrofalnom potresu 1979. godine teško stradala i praktično bila porušena, izuzimajući portalni zid. Prije 10-ak godina trojica Zupčana, među kojima i 2 istaknuta člana naše Podružnice, mr. **Ilija Vukotić** i **Božo Šaltić**, te **Božo Vicković**, Zupčanin koji živi u Parizu, pokrenuli su inicijativu za obnovu crkve sv. Ivana Krstitelja. Oformili su inicijativni odbor koji je prikupio značajan novčani fond, osobito među zubačkim iseljenicima u Francuskoj, Švicarskoj, SAD. Također, priloge su prikupljale i neke župe u Hrvatskoj, Njemačkoj i Italiji. Obnovu crkve pomoglo je i tadašnje Ministarstvo vjera u Vladi RCG na čelu sa prof. dr. **Slobodanom Tomovićem**, koji je na blagdan Sv. Ivana

Krstitelja 1999. godine bio na svečanosti u Zupcima.

Ne treba zaboraviti da su i vjernici župa Bar i Zupci godinama svojim skromnim, ali od srca datim priložima također pomogli izgradnju ove crkve.

Dolaskom novog nadbiskupa msgr. **Zef Gashija** i novog župnika p. **Krešimira Djakovića**, Nadbiskupski ordinarijat i Župni ured od Odbora preuzimaju prikupljena sredstva i sve ovlasti za dalje radove. Crkva je, iako su glede toga mišljenja bila podijeljena, poru-

šena do temelja, a na njenim temeljima podignuta je nova crkva sa starim zvonima i fragmentima kamena sa portalnog zida.

Nadbiskup i župnik su svojom aktivnošću i zauzetošću te prikupljanjem priloga od dijaspore i međunarodnih katoličkih udruga, odlučujuće pridonijeli brzom i sretnom svršetku radova na ovom Božjem hramu.

Uz nazočnost velikog broja vjernika Zubaca i Bara, te susjednih župa Sušanj, Brca i Sutomore, kao i drugih župa Barske nadbiskupije i Kotorske biskupije, svečanu svetu misu predvodio je msgr. Zef Gashi, nadbiskup barski, koncelebrirali su župnik Bara i Zubaca p. Krešimir Djaković, dugogodišnji barski i zubački župnik p. **Vladimir Vasilj**, koji je sada u Sarajevu, kao i više župnika Barske nadbiskupije, te Kotorske i Dubrovačke biskupije.

Uz blagoslov crkve, svečanost je uzveličana i time što je troje mladih Zupčana na dan svoga patrona Sv. Ivana Krstitelja primilo sakrament svete Potvrde – Krizme.

Nakon svete mise, Zupčani su pripravili bogatu i krasnu gozbu za sve uzvanike, uz nastavak pučkog veselja uz duhovne, kao i autentične stare pjesme ovog kraja.

V.M.

Troje mladih Zupčana na dan svoga patrona Sv. Ivana Krstitelja primilo sakrament svete Potvrde – Krizme

Među utemeljiteljima hrvatske bratovštine u Mlecima

Tijekom prošlosti vodeća ustanova okupljanja i očuvanja domovinske svijesti iseljenih Hrvata u Mlecima bila je bratimska udruga posvećena sv. Jurju i sv. Tripunu. Utemeljena 1451. godine kao središnje mjesto okupljanja iseljenika s mletačkih prekojadranskih stečevina (poglavito iz Dalmacije i Boke), bratovština je uskoro prerasla u udrugu iseljenika s cjelovitog onodobnog hrvatskog etničkog prostora. Razmatranje oblika povezanosti hrvatskih iseljenika s tom udrugom stoga je istovremeno pokazatelj uključenosti naših iseljenika u osnovne sadržaje vjerskog i društvenog života u Mlecima, ali i nepobitno svjedočanstvo postojanja nacionalnog identiteta "Skjavuna" od Slavonije do Boke i budvansko-barskoga područja.

Udio Barana u hrvatskoj bratovštini Sv. Jurja i Tripuna u Mlecima zabilježen je raznovrsnim i vrelima dobro potvrđenim podacima. Već podatak kako je upravo

*Kapela Sv. Marko,
kompleks Franjevačkog samostana*

Ostaci zdanja palače
u Starom Baru

Baranin Ivan Krstitelj Bianchi 1572. godine prepisao u Katastik bratovštine temeljne dokumente iz njezine povijesti, najavljuje zapaženu ulogu te skupine iseljenika u hrvatskoj udruzi. Razdoblje XVI. stoljeća značajno je za barske veze s bratovštinom i po njihovom udjelu u najvišim tijelima uprave. Kao predstojnici (*guardian grande*) bilježe se Barani Nikola Pavlov (1531.) i svjećar Krsto Marinov (1560. i 1567.).

Među čelnicima uprave

Podaci u udjelu Barana u članstvu hrvatske udruge poznatiji su nam za razdoblje XVII. stoljeća, vremena od kada su knjige izvješća s godišnjih skupština udruge (*Capitolari*) potpuno sačuvane. Barane bilježimo i kao obične članove, ali i kao nositelje dužnosti u upravnim tijelima udruge. Tako se od tridesetih do šezdesetih godina XVII. stoljeća učestalo bilježi Baranin Fiorin Nikolin, član Velikoga vijeća (*Capitolo Grande*) bratovštine od 1631. do 1661. godine te nositelj cijeloga niza funkcija: vikar je ili zamjenik predstojnika 1650. godine, jedan od desetorice dekana 1638., 1645., 1649., 1654. i 1661., sindik 1656. godine, član odbora za gradnju (*II sopra fabriche*) 1648. i 1653. te član odbora *II di nazione* 1637., 1640. i 1653. godine. Fiorinov je sin Bartol, pisar 1674., polugodišnji dekan (*degan di mezzo anno*) 1666. i član Velikoga vijeća bratovštine od 1663. do 1667.

godine. Budući da prezimena barskih iseljenika, zabilježenih u ovom izvoru, nisu upisivana, možemo samo pretpostaviti da je Luka Nikolin, pisar u bratovštini 1657.-1658. godine, dekan (1654.) i član Velikoga vijeća bratovštine (1652.-1657.) – brat prethodno spomenutog Fiorina Nikolinog. Njegov sin Lovro Lukin, zabilježen je u svojstvu dekana (1666.) i člana najvišega vijeća udruge od 1663. do 1667. godine. Naposljetku, od drugih Barana spomenutih u bratimskoj knjizi, ubilježeni su Ciprijan – član Velikoga vijeća 1636. godine te Marko Bartulov, član istoga vijeća (1638.-1663.), odbora *II di nazione* (1640.) i *II sopra fabriche* (1638.) te polugodišnji dekan 1655. godine.

Podaci o uključenosti Barana u bratovštinu Sv. Jurja i Tripuna sadržani su, osim u spisima pohranjenima u sjedištu udruge, i u njihovim oporukama. Iz njih saznajemo koji su Barani birali grobnicu svoje nacionalne bratovštine za posljednje počivalište te je obdaruvali dijelom svoje imovine. Grobnice bratovštine nalazile su se u sklopu crkve Sv. Ivana od Hrama ili Sv. Ivana od Furlana, u kojoj se do 1551. godine i izgradnje vlastitoga zdanja, nalazilo sjedište bratovštine iseljenih Hrvata. Nadalje, barski iseljenici XV. i XVI. stoljeća učestalo se bilježe i kao darovatelji svoje nacionalne bratovštine. Ponajprije je riječ o manjim novčanim svotama, namjenjenim za troškove pogreba, za sudjelovanje bratima u ispraćaju, za uređenje bratim-

skoga sjedišta, kao i za ostale karitativne potrebe bratovštine.

Barski i bratimski svetac - zaštitnik

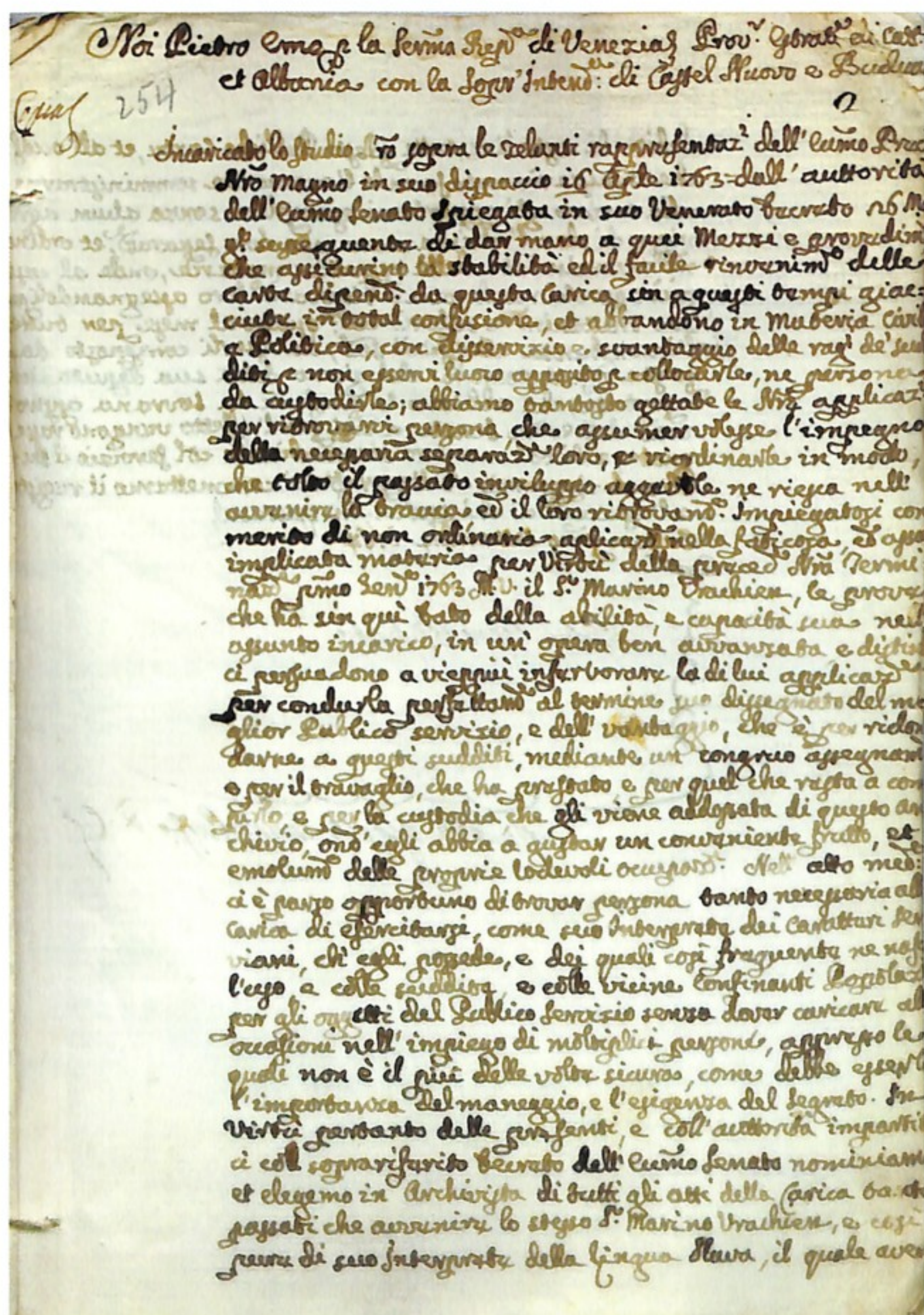
Hrvatska bratovština štuje tri sveca - zaštitnika: sv. Tripuna, sv. Jurja i sv. Jeronima. I dok je crkveni otac i naučitelj sv. Jeronim, kojemu su hrvatski glagoljaši pripisivali i autorstvo glagoljice, sjedinjavao iseljenike sa sveukupnog hrvatskog etničkog prostora, a štovanje frigijskoga mučenika sv. Tripuna bilo neraskidivo povezano s gradom Kotorom, razlozi štovanja sv. Jurja, rimskoga časnika koji je svoj martirij doživio u maloazijskoj Kapadociji, nedovoljno su razjašnjeni. Ipak, na temelju nekoliko pokazatelja, možemo pretpostaviti kako se izbor sv. Jurja za zaštitnika hrvatske udruge može dovesti u svezu s barskim iseljenicima. Ponajprije, sv. Juraj je glavni svetac - zaštitnik grada Bara, Barske nadbiskupije i titular barske katedrale. Nijedan drugi veći dalmatinski grad iz kojega su u XV. stoljeću dospjevali hrvatski iseljenici nije među svojim posebno čašćenim svecima - zaštitnicima i titularima stolnih crkava imao sv. Jurja. Nadalje, na osnivačkoj skupštini bratovštine, održanoj 1451. godine, među desetak imena utemeljitelja (kojima nijednom, osim Nikoli Kotoraninu, nije zabilježeno podrijetlo), izrijeком se spominje *mistro Mathio de Fior sartor*. Pridjevak ili prezime *Fior*, koje ne nalazimo u primjeru iseljenika iz drugih hrvatskih krajeva, možemo dovesti u svezu s kasnije spomenutim barskim iseljenikom Petrom (Fior), zastupnikom bratovštine sv. Jurja i Tripuna 1557. godine. U prilog da su Barani, uz Kotorane, sudjelovali u osnivanju bratovštine kazuje nam i činjenica o njihovom pojačanom iseljavanju sredinom XV. stoljeća, ali i njihova učestala komunikacija s Bokeljima. Pretpostavka kako su poduzetni Barani, trajno iseljeni u Mletke, imali presudnu ulogu u odabiru svojega zaštitnika – sv. Jurja – za jednoga od pokrovitelja bratovštine, čini nam se mogućom, a možemo se nadati kako će neka buduća istraživanja ovoj hipotezi pridonijeti i neko novo posvjedočenje.

dr. sci. Lovorka Čoralić

Hrvatski Glasnik

Arhivi nošeni vjetrom

Za ovaj broj Hrvatskog glasnika autori su imali sasvim jasnu temu koja se odnosi na uporabu jezika u prvim godinama postojanja Kraljevine SHS (točnije na uporabu talijanskog jezika u službenim spisima iz 1920. godine)

Dokument o postavljenju Marina Vrakjena za arhivistu i tumača slavenskog jezika koji je Mletački Senat donio 26. travnja 1763., a nosi signaturu IAK, UPM XCII-254.

Tragajući po arhivskoj građi fonda Općine Kotor /dalje OK/ naišli smo na veoma velike praznine u građi koja se tiče određenih, za ne reći «pikantnijih» stvari u toj novoj državi.

Da „Historia magistra vitae non est“ vidimo i po tome što poslije svih većih društvenih previranja nedostaje arhivska građa, to jest oni dokumenti koja govore o onom što postoji i u novoj državi, a što u staroj „nije valjalo“. Najnoviji takvi primjeri su „kako je to stradalo u potresu 1979. godine“ odnosno u građi registratura Saveza komunista (odnosi se na lokalne osnovne organizacije SK, a mislimo kako ni na višim razinama nije drugačije) jer su „najpikantniji“ detalji ti što „... je NN kupila dva restla robe, a druga NN cijelu šteku cigareta jer je netko rekao da će biti nestašice“.

Kako smo u indeksima /upisnicima/ fonda OK naišli na razne upise koji se odnose na teme već započete u ovoj rubrici, namjera nam je bila nastaviti ih. Međutim, skoro sve ono što bi bilo zanimljivo za život grada u prvim godinama nove države (od 01. 12. 1918. i u 1919. godini) nedostaje. Sigurno je da je riječ o uništavanju građe u samoj registraturi, jer smo od odabranih dokumenata naišli samo na onaj o raspisu Ministarstva unutrašnjih dela Kraljevine SHS o zabrani uništavanja arhiva /vjerojatno je novim dušobrižnicima taj dokument bio nevažan/.

Kakve posljedice uništavanje dokumenata u samoj registraturi ima po naše znanje i saznanja o životu jednog mjesta u proteklm vremenima, vidimo i iz opisa fonda Kotarsko Poglavarstvo (KOPO), to jest dijela izvještaja bivšeg sreskog načelnika u Kotoru, Petra Šerovića: «... Znam da je nedugo po oslobođenju preko Bijele prošlo nekoliko otvorenih kamiona sa arhivom tako da je veliki broj razasutih akata, uslijed vjetrova letio na

sve strane, te su tako neki ustanovili da je to bila sreska arhiva. Tako, dok je arhiva koju su bili odnijeli Talijani, kako izgleda, sva vraćena, sva ostala sreska arhiva, koja je bila ostala u Kotoru, izgleda da je, na veliku štetu znanosti, propala, jer je, kako se govori, sa Zelenike bila upućena na preradu u neku tvornicu papira.» Tako, u Istorijskom arhivu Kotor, cijeli fond KOPO ima samo 1,10 (jedan metar i deset dužnih centimetara) građe.

Prijepis dokumenta na našem jeziku

koji slijedi je iz fonda OK, fascikla CLXXX iz 1919. godine, registraturski broj 723, a tiče se zabrane uništenja arhive.

«POKRAJINSKA VLADA
ZA DALMACIJU – SPLIT

Br: II 5305/19
Split, dne 19. travnja 1919.

PREPIS!
KOTARSKO POGLAVARSTVO
KOTOR

Ministarstvo unutrašnji dela sa dopisom od 29. marta ove godine p; br. 11139 saobćiva mi:

«Komisija za iznalaženje odnetih arhiva i knjiga, obrazovana rešenjem Ministarskog Saveta Kraljevstava Srba Hrvata i Slovenaca od 12 o. m. p. br: 4016 uputilo mi je 24. ob. m. akt pod br: 4 ove sadržine:

... Jedan deo ovih opljačkanih arhiva i biblioteka neprijatelj nije uspeo izneti iz naše zemlje, ali ih je varvarski razlistao i razbacao. Mnogi građani, naročito prodavci životnih namirnica raznim načinom došli su do tih akata i knjiga i neobavešteni o pravoj vrednosti njihovoj, služe se snjima za zavijanje robe koju prodaju. Jedan deo ponesene arhive i knjiga morao je ostaviti neprijatelj i na novoj teritoriji Kraljev-

stva Srba, Hrvata i Slovenaca.

Stoga Komisija ima čast zamoliti Gospodina Ministra Unutrašnjih Dela da izda raspis svim područnim vlastima, da najživlje nastanu svim sredstvima kojima raspolažu, da se sva nestala akta i knjige pronađu i Komisiji upute, a licima od kojih su oduzete izdadu revers. Lica koja bi i dalje uništavala akta i knjige treba optužiti za krivice iz §. 104 v. i. s. 229 u vezi sa §. 231 Krivičnog Zakonika ...

... Poziva se vlada da u gornjem smislu izda što hitrije naređenje područnim mu vlastima s tim, da se lica koja bi i dalje uništavala akte i knjige imaju optuživati po zakonima, koji u dotičnoj pokrajini važe.»

Toliko u svrhu nadležnog uredovanja.

Pokrajinska Vlada za Dalmaciju
Predsjednik: Dr. Krstelj s/r
Kotarsko poglavarstvo
Br: 3504.
Kotor, dne 25. aprila 1919.

Svim
OPĆINAMA
u KOTARU
na znanje i nadležno uredovanje.
Kotarsko poglavarstvo
Rašković

autori

Borivoj Jovanović
Joško Katelan

**Peti internacionalni ljetni karneval u Kotoru
pratilo tridesetak tisuća posjetitelja**

Najmaškaraniji grad

Kotor je i ove godine sve pozvao na feštu "najveću bokešku". Srce je još jednom planulo "za sav život, za sve dane".

Pred tridesetak tisuća ljudi koji su u subotu 5. kolovoza "okupirali" ulice drevnog grada, od 21. sat defilirale su maske iz Crne Gore, Srbije, Hrvatske, Slovenije, Italije, Njemačke, Grčke, Austrije, Švedske, a zatim se do kasno u noć slavio život na trgovima Starog grada.

Tijekom karnevalskih dana koji su počeli 30. srpnja održani su maskenbali, ribarske večeri, razne fešte i koncerti na Mulu, Prčanju, Perastu, Risnu...

Organizator je i ove godine bilo udruženje Fešta iz Kotoru, a generalni pokrovitelj nikšićka Pivara. Visoki pokrovitelj je bilo Ministarstvo turizma, a ostali Općina Kotor i turističke organizacije Kotoru i Crne Gore.

T. P.

*Grupa Karampana,
maska Kotorska korida*

Grupa Feral, maska Sniježna ljetna noć

Na otoku Gospe od Milosti
23. lipnja proslavljen Dan državnosti Republike Hrvatske

Rajska večer

Dan državnosti Republike Hrvatske proslavljen je 23. lipnja na otoku Gospe od Milosti u Tivatskom zaljevu. Nazočili su uglednici zvanica iz javnog, političkog, gospodarskog i društvenog života Crne Gore i Hrvatske.

Gosti su se na tivatskoj rivi u 19. sati ukrkali na brod LeCocheDeau, koji ih je prevezao na otočić. Pozdravljamo se s predsjednikom tivatske skupštine **Matom Marovićem**, potpredsjednikom Općine Tivat **Krstom Boškovićem**, ministrom za zaštitu prava pripadnika manjinskih naroda **Gzimom Hajdinagom**... Na gornjoj palubi primjećujemo kako u laganom maestralu uživaju brojni gospodarstvenici, konzuli, državna tužiteljica **Vesna Medenić**, predsjednik Ustavnog suda **Mladen Vukčević**, ministar **Jusuf Kalamperović**... Predsjednik CANU **Jevrem Brković** u živoj je diskusiji sa **Sretenom**

Konzul Republike Hrvatske Ivan Škarić sa gostima

Perovićem, stol do stola sjede mitro-

polit CPC **Mihailo**, predsjednik Građanske partije **Krsto Pavićević**, bivši konzul Republike Hrvatske u Crnoj Gori **Petar Poljanić**, direktor INA Crna Gora **Ognjen Dragović**, direktor predstavništva Podravke za Crnu Goru **Dalibor Kezele**, gradonačelnik Herceg Novog **Dejan Mandić**, gradonačelnica Kotora **Marija Čatović**, predsjednik Crnogorskog helsinškog odbora **Slobodan Franović**...

Brod je krenuo uz pjesmu klape koja pjeva "soto voce". Dok plovimo zaljevom starosjedioci nam pričaju legendu o kamenu, o tome kako je Gospa od Milosti bila zaštitnica pomoraca, ali i "odiseju" vraćanja otočića koje je sredinom prošlog stoljeća bilo predano Crvenom križu Srbije.

"Tada su nam bili interesantni mali crnci koji su tu dolazili, pričaju tadašnji dječaci, danas ugledni ljudi koji su usp-

Unutrašnjost ostrva, sakrivena od pogleda visokim kamenim zidom, je fascinirajuća

Zvanice pristižu na ostrvo Gospa od milosti

jeli otok vratiti onome što je njegova osnovna namjena. Mjesto za molitvu, utočište i svetište Gospino.

Iskravamo se na kameni otočić gdje nas dočekuju domaćini proslave: konzul Republike Hrvatske u Crnoj Gori **Ivan Škarić**, biskup **Ilija Janjić**, svećenici s otoka...

Skoro da nije bilo gosta "sa strane" koji nije bio fasciniran unutrašnjošću otoka, sakrivenog od pogleda visokim kamenim zidom. Uske stazice omeđe-

ne vinovom lozom vode do središnjeg prostora, na kojem su postavljeni stolovi prekriveni bijelim stolnjacima, prepuni ukusno aranžirane hrane, uglavnom primorskih specijaliteta. Prostor je okružen palmama, a hladovinu prave i stabla raznih voćki.

- Ovdje je nekada bio botanički vrt, kažu starosjedioci.

Svečana i opuštena atmosfera, bajkovit ambijent, pjesma klape i tihi žamor posjetitelja trajala je do kasno u

noć. S jedne klupice ispod vinove loze primjećujemo da je tu i v.d. predsjednica Hrvatske građanske inicijative **Marija Vučinović**, predsjednik Hrvatskog građanskog društva dr. **Ivan Ilić**, predsjednik HKD Napredak **Silvio Marković**, direktor Caritasa Kotorske biskupije don **Ivo Ćorić**, mnogobrojni članovi stranke i nevladinih organizacija koje okupljaju Hrvate u Crnoj Gori.

Vođeni novinarskom znatiželjom, upućujemo se u unutrašnjost crkve, i penjemo na zvonik. Jedne trošne skale, pa druge...

- Opasno je, jeste li sigurni da hoćete gore, oprezni su naši domaćini.

Ispod dva ogromna zvona, koje pridržava improvizirana drvena konstrukcija, prijeti da nas odnese snažan vjetar. Pred nama je kao na dlanu Tivatski zaljev....

Brodске sirene opominjale su kako je vrijeme za povratak. Na marginama susreta dogovoreni su neki budući poslovi, zakazani susreti u kabinetima, razmijenjene vizit-kartice ...

Nadamo se kako će se netko sjetiti i kako malo je potrebno da se ovom mjestu vrati nekadašnji sjaj.

Uz tu nadu, mahali smo sa broda našim domaćinima i obećali kako ćemo se mi sigurno vratiti.

T. Popović

Gosti su na ostrvo stigli brodom LeCocheDeau

**Bilo da ste vila ili vještica, ili pak
suvremena žena koja voli rasprodaje,
obavezno posjetite Zagreb**

Šetnja duga 2800 godina

Jeste li znali kako na Kamenitim vratima Dora Krupićeva, Šenoina heroína iz Zlatarevog zlata, još brižno čuva tajne grada Zagreba? Ponesite srce puno ljubavi i sigurno će vam ih otkriti. I da, ne zaboravite poželjeti nešto na mjestu iznad kojeg još stoji vještiči toranj, u sjećanje na 146 žena optuženih za magiju. Zvijezda je još tu, za svaki slučaj.

Bilo da ste vila ili vještica, ili pak

suvremena žena koja voli rasprodaje, obavezno posjetite Zagreb.

Nakon prelaska granice na Debelom brijegu s crnogorske i Karasovićima s hrvatske strane, bez zadržavanja, stižemo u zrakoplovnu luku "Dubrovnik" u Čilipima. Čekajući let "Croatia Airlinesa" za Zagreb, naručujemo kavu.

"Molim Vas "deutsch" kavu, tipično crnogorska narudžba nailazi na zbunjenu reakciju konobara.

Savjet prvi: U Hrvatskoj zaboravite na "deutsch" kavu. Možete naručiti espresso kavu, "makijato", ness kavu... cijena je od 10 do 12 kuna (euro vrijedi 7,20 kuna).

A kada stignete u Zagreb, prvih nekoliko sati zaboravite na plan grada i turističke vodiče.

Prošetajte Gornjim Gradom, zastanite ispred čuvene katedrale na Kaptolu.

Penkala i kravata

Kažu kako ima oko 300 zagrebačkih suvenira. Preporučili su nam kao lijepu uspomenu figuricu Dore, junakinje Šenoinog Zlatarevog zlata, penkalu koje je izumio Zagrepčanin Slavoljub Penkala, ili možda kravatu, jer su neizbježni odjevni predmet muškaraca prvi nosili upravo

Hrvati, u prvoj polovini 17. stoljeća. U vrijeme rata katolika i protestanata vojnicima su žene vezivale kravate oko vrata u znak ljubavi, kako bi se sretno vratili. Tipično zagrebački suvenir je crveno licitarsko srce, kao poruka ljubavi i dobrih želja.

Probajte štrukle

Ne propustite štrukle u Esplanadi i ručak uz vino u restoranu Stari Puntijar. Nalazi se na adresi Gračanska cesta 65 i čuva tajne pet naraštaja, sa 165 godina ugostiteljske tradicije. Ovdje je prvi ručao crnogorski predsjednik **Filip Vujanović**, a kasnije toplo preporučio premijeru **Đukanoviću** i svima koje je put naneo u glavni grad Hrvatske.

Uz napomenu kako možda neće biti baš kao njihove, darujemo vam recept iz stare kuharice obitelji Puntijar:

Štrukle od sira

„Uzmi funtu (56 dg) brašna, 1/2 funte (28 dg) putra i to dobro promiješaj, posoli, metni pet žumanjaka i dva jaja, 3-5 žlica kvasca, 6 žlica mlijeka pa umijesi tijesto i nekoliko puta razvaljaj kao putreno tijesto pa pusti neka malo odstoji. Za nadjev uzmi putra, jaja, u mlijeku močene žemlje, ribanog sira, vrhnja, soli i sve pomiješaj, tijesto razvaljaj i s nadjevom premaži, savij i zapeci.“ Dobar tek!

Pojedite Vincekov sladoled na Ilici, pođite na Markov trg ili u Tkalčićevu ulicu, u središtu grada. Tuda je nekada tekao potočić, danas se u pubovima pije Ožujsko pivo, Coca cola, vino... Marija Jurić Zagorka će vas podsjetiti na davno pročitane priče o grčkim vješticama. Kad se umorite, sjednite u jedan od brojnih kafića, naručite kavu, i razgovarajte sa Zagrepčanima. O gradu, vremenu, bilo čemu. Oduševit će vas njihova gostoljubivost i susretljivost.

A onda se provozajte klimatiziranim tramvajem.

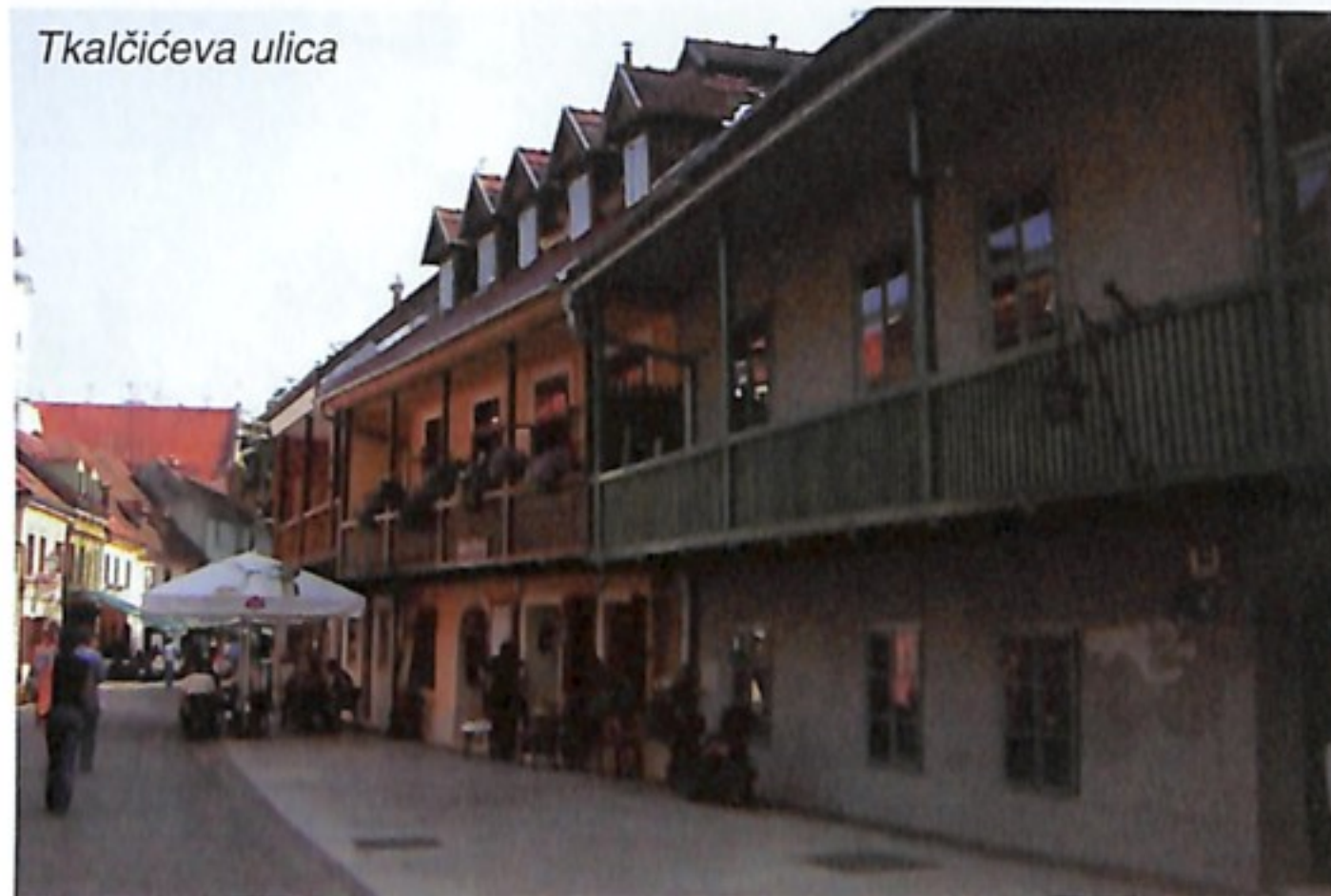
Ima ih nekoliko proizvodnih generacija, a Zagrepčani su posebno ponosni na novu generaciju tramvaja domaće proizvodnje. Do kraja godine bit će ih 70 u prometu, kažu gradski oci.

„Grad ima skoro milijun stanovnika, više od 100 srednjih škola, 70 000 učenika, sveučilišni je, politički i gospodarski centar Hrvatske. Ovdje sve počinje i završava, a filozofija grada uvijek ide u smjeru sudjelovanja u rješavanju problema ostalih regija“, kazao nam je predsjednik Turističke zajednice grada Zagreba **Vladimir Velnić**.

Nekadašnja područja na kojima je vađen šljunak, grad je pretvorio u rekreacijske zone Jarun i Bundek – “zagrebačko more”.

“Tu se održavaju priredbe i sportska natjecanja, naravno, besplatno. Higijena i režim korištenja je vrlo strog. Sve je podređeno ugodnosti građana“, ističe Velnić.

Dodat ćemo ono što smo kasnije saznali – na Jarunu je

Tkalčićeva ulica

mnogo noćnih klubova i najluđi provod.

Za one koji vole umjetnost, podsjetimo kako u Zagrebu postoji desetak kazališta i nekoliko koncertnih dvorana. U koncertnoj dvorani Vatroslav Lisinski, preko puta zagrebačkog poglavarstva, nedavno je gostovala Izraelska filharmonija. Bio je to događaj za pamćenje, kažu Zagrepčani.

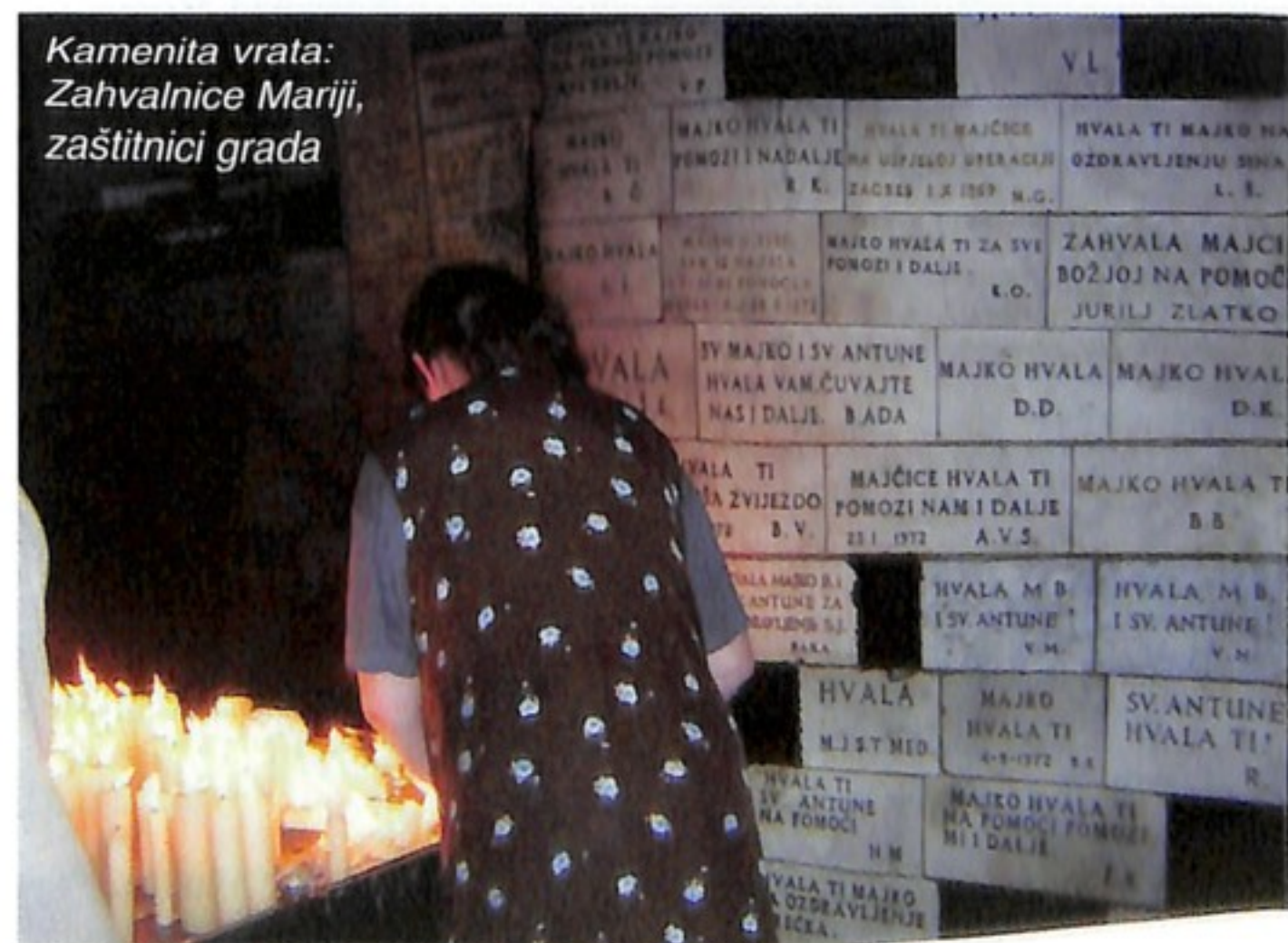
Iako je Svjetsko prvenstvo u nogometu završeno, grad je pun šetača u kockastim dresovima, žalosnih zbog lošeg plasmana njihovih idola. Snagu im vraća priča o Dinamu, ovogodišnjem nogometnom prvaku.

Grad je nevjerojatno čist. Brojni su restorani, ima tridesetak hotela, najviše s tri i četiri zvjezdice. Ako vas zanimaju detalji, i niste baš za improvizaciju s početka teksta, preporučujemo vam internet stranicu www.zagreb-tourist-info.hr

Prosječna plaća je 5600 kuna (ili 778 eura), a na posao, kako bi je zaradilo, svakodnevno odlazi 370 tisuća ljudi. Kako bi se izbjegao udar, tzv. prometne špice u odlasku i povratku s posla, na snazi je klizno radno vrijeme s početkom od 6 do 8.30 sati, a u tim intervalima se i završava.

Postoje mnoge podzemne garaže, određene su parkirne zone i parkiranje se naplaćuje. Nediscipliniranim vozačima služba “Zagreb parking” bez milosti odvozi automobile, a kazne su od 500 do 1000 kuna, pa i više.

Tri su zone, a u najstrožim zonama ne možete obnoviti parking. Što završite za sat vremena, završite.

Kamenita vrata:
Zahvalnice Mariji,
zaštitnici grada

Do Plitvica pored Nikšića

Ukoliko ostajete duže, uputite se ka Medvednici, i dalje, prema Zagorju, gdje će vas potpuno očarati 50-ak starih dvoraca. Obidite etno-muzej Kumrovec. Vlakom možete otići do Karlovca i Ogulina, gdje se lako može dogoditi da naletite na klečke vještice. A ako vam je stres način života,

ispunit će vas mirom, a vaša pluća čistim kisikom, čuveni nacionalni park Plitvice.

I neka vas ne zbuni na putu ka Plitvicama tabla na kojoj piše Nikšić. Na pravom ste putu.

Crkva Sv. Marka

Cijeli grad je muzej, ali institucionalno i organizacijski ima ih 24 - Muzej grada Zagreba, Muzej za obrt i poduzetništvo, Prirodoslovni muzej, Muzej Mimar na Roosnjeltovom trgu...

Izabrali smo Muzej grada.

Na putu k njemu, razveselila nas je priča kako su u zgradi u kojoj su nekada živjele časne sestre Klarise postojala samo malena vratanca i obojeni, lažni prozori, a predaja kaže kako je postojala podzemna veza između njihovog samostana i samostana jezuita.

Na ulasku u Muzej saznajemo kako su osamdesetih godina, pri restauriranju, arheolozi u podrumima našli dokaze kako je u osmom stoljeću prije Krista tu postojalo naselje.

Dakle, krenuli smo u šetnju dugu više od 2800 godina.

Ostavit ćemo vam da sami saznate povijesne podatke. Spomenut ćemo samo kako smo u toj šetnji saznali da je kralj Ugarske, Dalmacije, Hrvatske, Srbije i Galicije, „zauvijek“, 1262. godine napisao „ako razbojnici opljačkaju građane neka zemaljski gospodar područja na kojem budu opljačkani procijeni štetu i neka plati“. Dakle, ako ti neko nešto ukrade, kralj će ti nadoknaditi.

Kad bi opalio grički top i označio 12 sati, čuvari bi prošli placom i svim ribama u prodaji odrezali glave, pa se idući dan takva riba nije mogla prodavati kao svježa. Dakle, nije bilo prevara.

Sznali smo kako je Ban Josip Jelačić ujedinio biskupski i slobodni kraljevski grad u jedan Zagreb, 1850.

Kako je marketing stara vještina, uvjerali smo se vidjevši kako je još nakon potresa 1880. krenula akcija: Sponzori,

dajte. I stizala je pomoć sa svih strana.

Tu su i plakati i reklamne poruke: Jedite samo ražani kruh! A 1930. Sinalco, prva zagrebačka tvornica sode i kristalne vode na Kaptolu, jamčila je kvalitetu proizvoda.

Bio je razvijen i politički marketing: Građani Zagreba, upotrijebit ćete pravo dodijeljeno vama. Izabrat ćete si novo gradsko poglavarstvo. Važnost čina koji vam predstoji i posljedice koje u daleku budućnost stižu...

Te 1930. u jednom salonu, uz pomoć kemikalija i zagrijanih željeznih uvijača dame su, nezainteresirane za politiku, uvijale svoju kosu.

Na putu ka crkvi Sv. Marka prošli smo pored kuće glasovitog kipara Ivana Meštrovića. Restaurira se, a podijeljena je na dva dijela. U jednom je živjela njegova prva žena, u drugom on sa „majkom svog djeteta“.

Kažu kako je više volio prvu ženu, ali vas sigurno neće ostaviti ravnodušnim njegova čuvena drvena skulptura majke i djeteta.

I crkva sv. Marka je zapravo galerija Ivana Meštrovića, jer je 1906. preuređio s jednim prijateljem.

Spuštamo se do Kamenitih vrata na kojima svakodnevno moli mnoštvo ljudi.

Zagreb je Marijin grad, ona je zaštitnica grada.

Sljedeća adresa je Cvjetni trg. Primijetili smo nekoliko odlično opremljenih knjižara, ali nas je ipak (priznajemo) više privukla gužva zbog velikog sniženja u robnoj kući Beneton.

I završimo onim što smo tamo saznali: po Zagrebu se priča kako se **Janica Kostelić** prestaje baviti skijanjem. Zaljubila se, kažu.

Tamara Popović

HRVATSKI GLASNIK

**Novina koja se čita
od Australije do Amerike**

Hoćete nešto da kupite, prodate, plasirate proizvod ili uslugu?
Reklamirajte se u novini koja se čita u Crnoj Gori, Hrvatskoj, Austriji,
Njemačkoj, Italiji, Australiji....
Najlakši način da budete dio svijeta

**Pozovite naš marketing tim
da se dogovorimo!**

Tel. 082 304 232
Faks 082 304 233
Mob. 067 863 227
e-mail hgd-kotor@cg.yu
Pjaca od kina - Stari grad, 85330 Kotor

MALI OGLASI

Otkupljujem stare papirne
novčanice, posebno Italije i
Austroougarske.
Kontakt mail:
dubrovnik-notaphilie@net.hr

GLASILO HRVATA
CRNE GORE

**Hrvatski
glasnik**

Godišnja pretplata

**za Crnu Goru
9,00 €**

**za inozemstvo
12,00 €**

**za Hrvatsku
90 kn**

Pretplatite se!

To je najpouzdaniji način da redovito osigurate Vaš primjerak "Hraskog glasnika"

INA CRNA GORA vam nudi
propan-butan *plin*

u malim spremnicima
volumena 1,8; 2,7 i 4,85 m³ uz izuzetne pogodnosti

za dodatne obavijesti u
vezi s najmom spremnika
i mogućnostima primjene,
obratite se u centralu
INA Crna Gora, Kotor,
Dobrota 3

INA CRNA GORA d.o.o. Kotor Dobrota 3
tel.: +381 82 334 974, +381 82 334 969, fax: +381 82 302 004,
e-mail: inacg-kotor@cg.yu

Ovim neopozivo naručujem
primjeraka "Hrvatskog glasnika"

Ime i prezime / Naziv tvrtke

Ulica i broj

Grad

Poštanski broj

Država

Tel/Fax

E-mail

Datum

Polpis / Pečat

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu
na koju želite da Vam stiže "Hrvatski glasnik".
Pretplatite možete izvršiti i u glavnom uredu HGDCG-a u Kotoru.

Ovu narudžbenicu i kopiju uplatnice pošaljite na adresu izdavača:
Hrvatsko građansko društvo Crne Gore
58330 Kotor, poštanski fah 102, Republika Crna Gora

Uputstvo za plaćanje

za Crnu Goru

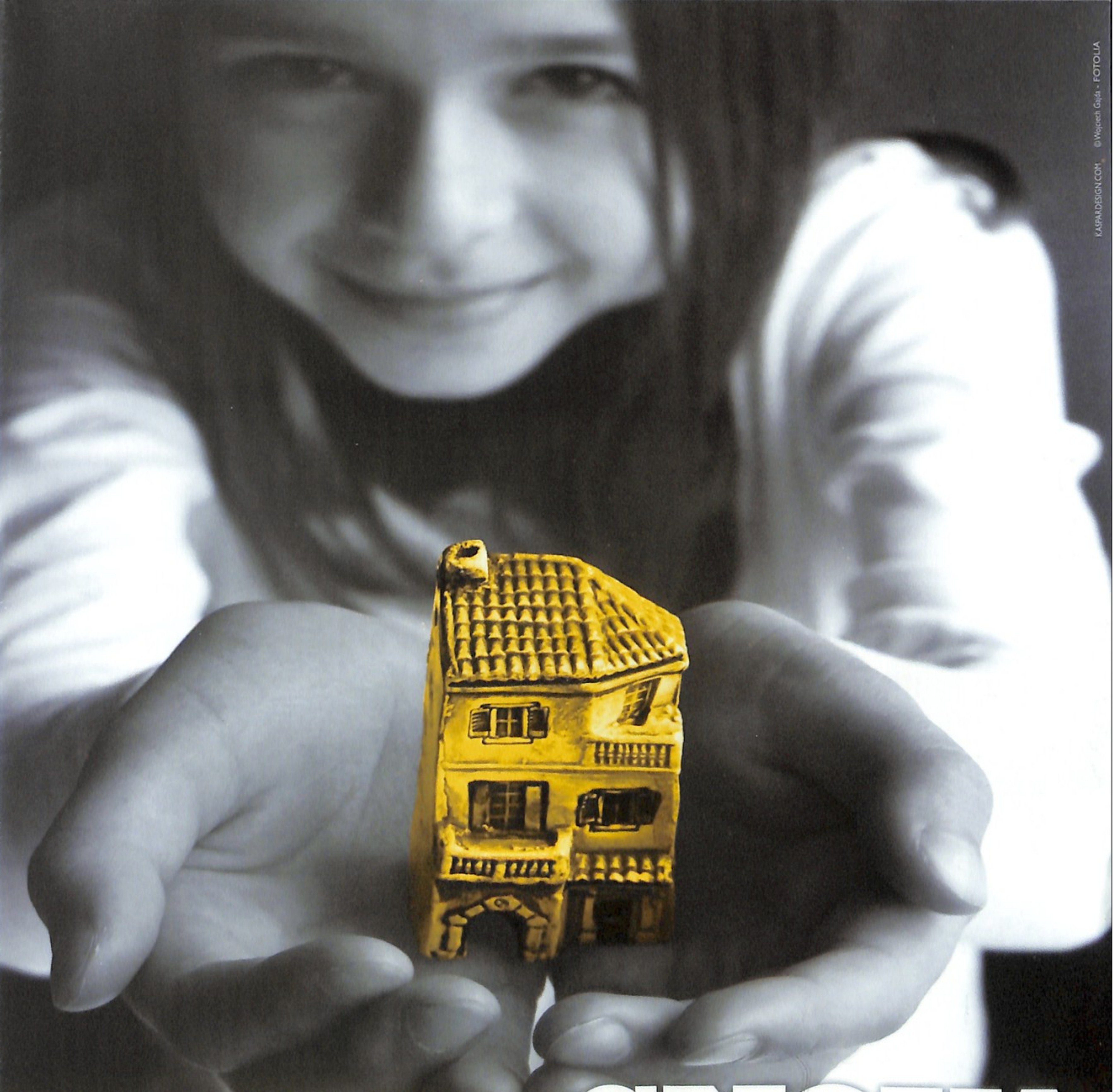
Crnogoska komercijalna banka AD
Podgorica
Žiro račun: 510-10418-20

za inozemstvo

Zagrebačka banka d.d.
Poslovnica Dubrovnik, Vukovarska 7
20000 Dubrovnik
Devizni račun: HR 7723600001101667657
SWIFT: ZBAHR2X

za Hrvatsku

Zagrebačka banka d.d.
Poslovnica Dubrovnik, Vukovarska 7
20000 Dubrovnik
Kunski račun:
23600001101667657

materijali za izgradnju **SNOVA**

Više od 16 godina Kips obezbjeđuje najkvalitetnije građevinske materijale i usluge, brine se o potrebama raznovrsnih klijenata čiji broj svakodnevno raste. Kompletnom ponudom, mi činimo da se vizije realizuju a snovi ostvaruju.

Od opeke i cementa do opreme i završnih detalja...
Kips vam nudi materijale od kojih se grade snovi.

Ulica Neznanih Junaka br. 143 81000 Podgorica, Montenegro Tel: 081 442 300
Hrvatski Glasnik

Naš uspjeh je Vaš uspjeh

ZAGREB CROATIA

Ljubav
na prvi pogled

TURISTIČKA ZAJEDNICA GRADA ZAGREBA

tel. + 385 | 481 40 51. 481 40 52. 481 40 54. fax. + 385 | 481 40 56.

e-mail: info@zagreb-touristinfo.hr www.zagreb-touristinfo.hr

